

Täysistunto

Torstai 27.10.2016 klo 16.00—20.13

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 199/2016 vp

Valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 22/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Siirrytään yleiskeskusteluun, ensimmäisen puheenvuoron käyttää valiokunnan puheenjohtaja edustaja Haatainen.

Keskustelu

17.01 Tuula Haatainen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta. Tämä esitys koskee työntekijöiden sosiaaliturvamaksujen alentamista. Vuosina 2017—2019 niitä tullaan alentamaan noin 1 prosenttiyksiköllä kunakin vuonna. Vuonna 2020 alennus on 0,58 prosenttiyksiköä, ja sen suuruisena alennus jää sitten pysyväksi. Nämä alennukset eivät ole kumulatiivisia vaan koskevat kutakin vuotta kerrallaan. Tämä on osa työmarkkinoiden keskusjärjestöjen solmimaa kilpailukykysovimusta.

Sairausvakuutusrahastoon syntyy vuosina 2017—2019 tämän maksun alennuksesta johtuen 706—882 miljoonan suuruisen ja vuodesta 2020 alkaen 541 miljoonan euron vuosittainen vaje, joka tullaan korvaamaan valtion varoista.

Valiokunta pitää kannatettavana, että hallitus esittää tämän maksurasituksen kasvun hyvittämistä erillisratkaisulla myös niille palkansaajille ja yrittäjille, jotka eivät maksa tuloistaan valtion- tai kunnallisveroa eivätkä siten saa kompensatiota verotuksen avulla. Verotuksen sijasta hyvitys tehdään sairausvakuutuksen puolella siten, että alle 14 000 euroa vuodessa ansaitsevat vapautetaan kokonaan sairausvakuutuksen päivärahamaksun maksamisesta. Näin työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksujen korotukset eivät pienennä pientä työ- ja yrittäjätuloa saavien nettotuloja. Valtion maksuosuutta sairaanhoitovakuutuksesta kasvatetaan tämän vapautuksen johdosta esityksen mukaan 63 miljoonalla eurolla. Nyt kuitenkin vuoden 2017 talousarvioesityksessä hyvitykseen onkin varattu vain 30 miljoonaa euroa, mutta valiokunnan saaman selvityksen mukaan talousarviota tullaan täydentävässä hallituksessa esityksessä täydentämään ja osoittamaan lisärahoitusta 33 miljoonaa euroa.

Valiokunta hyväksyy tämän esitetyn kompensatiomallin, mutta samalla valiokunta huomauttaa, että sairausvakuutuksen kautta toteutettavaan hyvitykseen sisältyy nyt ristiriitaisia maksujen ja etuuksien vastaavuutta koskevan varsinaisen vakuutusperiaatteen kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

Lisäksi tämä malli saattaa muodostaa kannustinloukun 14 000 euron vuositulojen kohdalle, mutta valiokunnan saamien lausuntojen mukaan tämän kannustinvaikutuksen arvioidaan kuitenkin käytännössä jäävän pieneksi.

Valiokunta myös ehdottaa, että lakiehdotuksen voimassaolosäännöksen 5 momentti poistetaan tarpeettomana.

Tähän mietintöön sisältyy kaksi vastalauseita. Toinen on hylkäysesityksen sisältävä vastalause ja toinen pelkän lausuman sisältävä vastalause.

17.04 Eeva-Johanna Eloranta sd: Arvoisa puhemies! Tällä hallituksen esityksellä on tarkoitus kompensoida pienituloisille palkansaajille noita kilpailukykysovimuksen kompensatioksi tehtyjä veronalennuksia. Alun perin tosiaan arvioitiin, että tähän riittää 30 miljoonaa, mutta lopulta kompensatio ilmeisesti tulee nousemaan tuohon 63 miljoonaan euroon, niin kuin valiokunnan puheenjohtaja tuossa äsken totesi. Tämä kompensatio ei kuitenkaan näytä riittävän, vaan alle 1 000 euron kuukausituloilla palkansaajien ostovoima tulee arvioiden mukaan laskemaan, ja vastaavasti ostovoiman kasvu on prosentuaalisesti suurinta silloin, kun kuukausitulot ovat yli 7 500 euroa kuukaudessa. Elikkä hyväosaiset nyt tulevat hyötymään taas enemmän.

Nämä arviot perustuvat toki ennusteisiin, ja olisikin tärkeää ja oikeudenmukaista, että vaikutuksia arvioidaan tarkemmin, kun esitetyt muutokset sairausvakuutukseen ja verotukseen ovat tulleet voimaan. Olisin toivonut, että ministeri olisi ollut täällä vastaamassa siihen, aiotaanko tällainen arvio tehdä.

Hallituspuolueet myös antoivat lähetekeskustelussa ymmärtää, että tämä paketti kohdistuisi etuuksien saajiin. Näinhän ei ole, vaan päinvastoin hallitus leikkaa etuuksien saajilta myös kansaneläkeindeksiä 0,85 prosentin verran ja itse asiassa enemmän, sillä indeksi myös jäädytetään tälle alemmalle tasolle.

17.05 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kilpailukykysovimuksen perusteella työnantajien työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja siirretään palkansaajien maksettavaksi. Palkansaajien maksurasituksen lisääntyminen otetaan vähennyksinä huomioon verotuksessa. Verohelpotuksilla voidaan turvata palkansaajien ostovoiman ja samalla kotimaisen kysynnän säilyminen.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää kannatettavana, että hallitus esittää maksurasituksen kasvun hyvittämistä erillisratkaisulla myös niille palkansaajille ja yrittäjille, jotka eivät maksa tuloistaan valtion- tai kunnallisveroa eivätkä siten saa kompensatiota verotuksen avulla. Verotuksen sijasta hyvitys tehdään sairausvakuutuksen puolella siten, että alle 14 000 euroa vuodessa ansaitsevat vapautetaan kokonaan sairausvakuutuksen päivärahamaksun maksamisesta. Näin työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksujen korotukset eivät pienennä pientä työ- tai yrittäjätuloa saavien nettotuloja.

Valtion maksuosuutta sairaanhoitovakuutuksesta kasvatetaan tämän vapautuksen johdosta esityksen mukaan 63 miljoonaa euroa. Vuoden 2017 talousarvioesityksessä hyvitykseen on varattu 30 miljoonaa euroa, ja talousarviota täydentävässä hallituksen esityksessä on tarkoitus osoittaa sairausvakuutukseen vielä lisärahoitusta 33 miljoonaa euroa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hyvityksen vaatimaa valtionosuutta ei ole tarkoitus rahoittaa sosiaaliturvaan kohdistuvilla uusilla leikkauksilla, ja tämä on tärkeä asia vielä edelleen tässä toistaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

17.07 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Perusasiahan tässä hallituksen esityksessä on se, että lasketaan työllistämisen sivukustannuksia. Tämä on siinä mielessä oikea suunta, että Suomessa on kallista työllistää — ei siksi, että palkat olisivat mahdottoman suuria kansainvälisesti vertaillen, vaan siksi, että työn sivukulut ovat. Pienikin muutos sivukuluihin voi vaikuttaa positiivisesti työllisyyteen, ja erityisen toivottavaa olisi, että se vaikuttaisi vientiteollisuuden työllisyyteen.

Valiokunta on esittänyt muutoksia ja tarkennuksia alkuperäiseen esitykseen, mikä on hyvä asia, koska valiokunnan tehtävähän on asiantuntijoita kuultuaan tehdä asiasta lopullinen esitys.

Nämä kompensaatiot pienituloisille tehtäväksi ovat erityisen positiivinen merkki tässä esityksessä.

Perusasia, josta toivottavasti eduskunta on hallituksen kanssa yksimielinen, on se, että työllistäjiä tarvitaan tähän maahan lisää.

17.08 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja esitti valiokunnan mietinnön asiasta, ja omalta osaltani esittelen nyt sosialidemokraattien ja vihreiden tekemän vastalauseen asiasta. Olemme jättäneet tästä vastalauseen lausumaehdotuksen, joka sitten lopullisesti esityksenä tulee seuraavassa käsittelyssä.

Kilpailukykyksopimuksella työnantajien maksurasitusta siirretään palkansaajille ja samalla palkansaajien verotusta kevennetään. Koska veronkevennyksiä ei ole mahdollista kohdentaa palkansaajille, jotka eivät maksa tuloistaan valtion- tai kunnallisveroa, hallitus esittää pientä palkkatuloa saavien päivärahamaksuun 63 miljoonan euron kevennystä, jolla hyvitetään kilpailukykyksopimuksen mukaista maksujen korotuksista aiheutuvaa nettotulojen laskua. Hallitus esittää, että alle 14 000 euroa vuodessa ansaitsevalta ei peritä sairausvakuutuksen päivärahamaksua. Arvioiden mukaan näin kompensoidaan kilpailukykyksopimuksesta aiheutuva alle 14 000 euroa vuodessa ansaitsevien maksurasituksen nousu. Kuitenkaan kompensatio ei näytä riittävän, vaan alle 1 000 euron kuukausituloilla palkansaajien ostovoima tulee joidenkin arvioiden mukaan laskemaan. Vastaavasti ostovoiman kasvu on prosentuaalisesti suurinta, kun kuukausitulot ovat yli 7 500 euroa kuukaudessa. Kaikki laskelmat perustuvat tässä vaiheessa ennusteisiin, joten oikeudenmukaisuuden toteutumiseksi vaikutuksia tulisi arvioida tarkemmin, kun kaikki esitetyt muutokset sairausvakuutukseen ja verotukseen ovat tulleet voimaan.

Lausumaehdotuksemme on, että eduskunta edellyttää, että esityksen vaikutukset pienituloisten palkansaajien ostovoimaan arvioidaan uudelleen viimeistään vuoden 2017 alussa ja tehdään tarvittavat muutokset, jotta veronalennuksia vastaava hyöty kohdentuu myös pienituloisille palkansaajille. Tässä yhteydessä haluan myös todeta sen, että valiokunnassa annettiin tieto siitä ja ymmärrys siitä, että tämä kompensatio 33 miljoonaa euroa tullaan toteuttamaan lisätalousarviossa, ja näkemyksemme mukaan, joka liittyy myös tähän vastalauseeseen, on ehdottoman tärkeää, että hallitus ei tee sosiaaliturvaan liittyviä lisäleikkauksia korvatakseen tämän 33 miljoonan euron lisäkustannuksen tulevassa budjetissaan.

Tämän lisäksi haluaisin myös todeta sen, että tämän asian yhteydessä on kuitenkin ollut todella valitettavaa se, että niin ministereiden kuin hallituspuolueidenkin osalta on useissa puheenvuoroissa annettu mielikuva siitä, että hallitus kohdentaisi 30 miljoonaa euroa kaikkein pienituloisimmille ihmisille, jotka ovat sosiaaliturvan varassa. Kun me olemme sitä useissa yhteyksissä kysyneet, niin meille on annettu ympäröityjä vastauksia, joittenka tulkinta on selkeästi antanut ymmärtää, että nämä kohdistuisivat sosiaaliturvan varassa ole-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

viin ihmisiin, mutta nyt tämä lakiesitys osoittaa, että näin ei kuitenkaan ole vaan tämä kohdistuu alle 14 000 euroa vuodessa ansaitseville palkansaajille ja yrittäjille. Tästä syystä täytyy todeta, voisiko jopa todeta, että vähän harhaan tai väärinymmärrykseen on eduskuntaa tältä osin osoitettu emmekä pidä sitä mitenkään reiluna emmekä hyväksyttävänä. Mutta siltä osin tämä liittyy kiky-sopimukseen, ja hyväksymme muilta osin tämän esityksen.

17.12 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Rouva puhemies! Asia on juuri näin kuin edustaja Kiljunen tuossa sanoi. Tässä salissa on monta kertaa kuultu, että hallitus aikoo kompensoida pienituloisille kilpailukyky sopimuksessa syntyvät leikkaukset ja säästöt, jotka pienituloisiin kohdistuvat, mutta tosiasia on se, että nyt sitten kun on tehty kilpailukyky sopimuksen jälkeen näitä veronkevennyksiä ja samoin tämä nyt tässä käsillä oleva sairausvakuutuslain muutos, niin tässä ei kompensoida ihan kaikkein köyhimmille niitä leikkauksia, joita hallitus tekee esimerkiksi leikkaamalla ja jäädyttämällä indeksejä ja leikkaamalla esimerkiksi vaikka matkakuluja ja sairauskuluja ja niin poispäin. Eli ongelmaksi jää se, että nämä kaikkein köyhimmät suomalaiset ovat kyllä nyt jääneet tässä nuolemaan näppejään. Tämän vuoksi me vihreät olemme tehneet omassa vaihtoehtobudjetissamme semmoisen esityksen, mikä hallituksen olisi pitänyt tuoda, huomattavasti suuremman noston tähän kunnallisveron perusvähennyksen alarajaan, koska sen korottaminen olisi hyvä keino meidän mielestämme vähentää köyhyyttä ja kaventaa tuloeroja, koska se kohdistuisi palkkatulojen lisäksi etuuksiin ja eläkkeisiin.

Mutta muuten yhdyn siis tähän, mitä aikaisemmat puhujat ovat tästä sanoneet, edustaja Kiljunen erityisesti, ja kyllä edellytän, että hallitus ei kohdista uusia leikkauksia sinne sosiaalietuuksiin. Tästä on meille valiokunnassa jonkinlainen lupaus annettu, ja kyllä tulemme oppositiossa tarkkaan vahtimaan, että tästä lupauksesta pidetään kiinni, koska kaikkein eniten ovat nyt kärsineet tällä hallituskaudella nimenomaan kaikkein pienituloisimmat.

17.15 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys ottaa aivan oikein sellaisen otteen, jolla pyritään työllisyyttä parantamaan aste asteelta vähitellen ja varmoilla toimenpiteillä. Jos me lähdemme veroastetta nostamaan, se on kaikkein pahinta myrkkyä meidän kilpailukyvyillemme, ja jos me haluamme tähän maahan aidosti oikeaa hyvinvointia, niin meillä ei ole muuta tietä kuin saada työllisyyslukuja nousemaan sinne tavoitteeksi asetettuun, että työllisten määrä olisi se tavoiteltu 72 prosenttia työvoimasta. Sillä tiellä ollaan parhaillaan. Kuten tiedämme, viimeiset työllisyystilastot ovat olleet rohkaisevia. Toki olemme sen polun alussa. On totuuden nimissä mainittava se, että muutos on pieni, mutta kuitenkin suunta on käännetty, ja se on rohkaisevaa. Tällä tiellä pitää jatkaa.

Me saimme juuri — taisi olla eilen, vai oliko toissa päivänä — Euroopan unionin komissiosta tietopyynnön siitä, miten meidän talousarviomme ottaa huomioon tämän Suomen kansantalouden velkaantumisen ja julkisen talouden velan yleensä. Tämä on vakava varoitus siitä, että me olemme kaltevalla pinnalla. Meidän on pikkuhiljaa ja sitkeällä työllä oikaistava tämän maan taloutta, saatava työllisyyttä parannettua. Työttömyyden lasku tälle yhteiskunnalle on enemmän kuin se 5 miljardia euroa. Se on paljon, paljon enemmän niille ihmisille, jotka ovat työttömänä. Elikkä meidän täytyy totta kai nämä sosiaalivetot ja tällaiset pitää parhaamme mukaan voimassa, mutta se aito ja oikea tie on saada ihmisille töitä. Siinä meillä on vielä iso peltö kynnettävänä, ja toivon, että tähän ison pellon kyntämiseen osallistuisi myös oppositio sillä positiivisella asenteella, että aito, ainoa tapa hoitaa ihmisten asioita parempaan asentoon on saada ihmisille töitä. On totta kai sivistisyhteis-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

kunnan ensimmäinen tunnusmerkki, että huolehdimme heikoimmista ihmisistä parhaamme mukaan, ja siitä pidämme tiukasti kiinni, mutta iso parannus tulee sitä kautta, että saamme yhä enemmän töitä ihmisille, hyvinvointia ja ennen kaikkea ihmisille sitä kautta uutta eläketurvaa sitten aikanaan, kun eläkepäivät koittavat.

17.17 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys liittyy, kuten täällä on todettu, niin sanottuun kilpailukyky sopimukseen ja siihen liittyvään veroratkaisuun. Minua on jäänyt hieman askarruttamaan sellainen peruskysymys, että mikä on vihreiden suhtautuminen tähän kilpailukyky sopimukseen. Kyseessä on kuitenkin yksi tämän vaalikauden talouden ja työllisyyden kannalta kaikista tärkeimmistä ratkaisuista, ja vihreät nyt kuitenkin ovat — ainakin gallupeissa — suurehko puolue. Voidaan ajatella, että tällaisella suureholla puolueella olisi olemassa kanta tähän yhteen meidän viime aikojen tärkeimmistä talous- ja työllisyyspoliittisista ratkaisuista. Kun olen yrittänyt tätä kantaa etsiä, niin en ole sitä oikein löytänyt.

Sanotaan, että ei voi samanaikaisesti sekä kakkua syödä että kakkua säilyttää, mutta jotenkin vain vihreille, noille median lemmikeille, onnistuu se, että samanaikaisesti voidaan kilpailukyky sopimusta vastustaa ja kilpailukyky sopimusta kannattaa. En tarkoita, että jokainen meistä olisi kauhean iloinen kilpailukyky sopimuksen yksityiskohdista, niistähän monikin meistä on hyvinkin kriittinen, mutta tähän peruskysymykseen, oliko parempi, että kilpailukyky sopimus syntyi, vai olisiko ollut parempi, että se ei olisi syntynyt, toivoisin vihreiltä vastausta. Tämä asia on tullut ajankohtaiseksi sen takia, että edustaja ja vihreiden puheenjohtaja Ville Niinistö kirjoitti kesäkuussa kilpailukyky sopimusta torjuvan kolumnin Facebookiin tai jonnekin tuonne someen, ja kuitenkin sitten täällä salissa esimerkiksi edustaja Järvinen kertoi, että vihreät kyllä ovat valmiit kilpailukyky sopimuksen hyväksymään. Nyt kysyn: kumpi on teidän kantanne?

17.19 Outi Alanko-Kahiluoto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Zyskowicz nyt aika taitavasti tässä yrittää suunnata keskustelun johonkin muuhun kuin mistä tässä nyt keskustellaan. — Eliikä on hyvä, että nyt kompensoidaan niitä leikkauksia, joita kilpailukyky sopimus tekee kaikkein pienituloisimmille palkkatuloja nauttiville. Mutta se, mikä meidän valiokuntamme mielestä tässä oli ongelma, on se, että kun hallitus samaan aikaan leikkaa esimerkiksi takuueläkeläisiltä, jotka eivät voi työllistää itseään, niin heille ei kuitenkaan suunnata mitään hyvityksiä, jollainen olisi ollut esimerkiksi kunnallisveron perusvähennyksen nosto.

Sinänsä olen Hoskosen kanssa aivan samaa mieltä siitä, että totta kai työ on parasta sosiaaliturvaa, mutta meillä on aina joukossamme niitä, esimerkiksi jo työuran tehneitä eläkeläisiä, jotka eivät voi itseään auttaa työllä, ja heistä meidän täytyy huolehtia.

Mutta mitä tulee sitten edustaja Zyskowiczin esittämään kysymykseen, niin me vihreät olemme hyväksyneet kilpailukyky sopimusratkaisun tilanteessa, jossa katsoimme, että se on yhteiskunnan kannalta paras vaihtoehto: pääsemme eteenpäin vaikeassa tilanteessa, johon hallitus toimillaan oli yhteiskunnan ajanut. Mutta olemme koko ajan arvostelleet voimakkaasti sitä, että hallitus tämmöisellä uhkailevalla politiikalla lähti ajamaan yhteiskuntasopimusta ja sai aikaan sitten sellaisen lopputuloksen, niin huonon lopputuloksen esimerkiksi pienituloisten julkisen sektorin naistyöntekijöiden kannalta, että sellaista sopimusta ei koskaan oltaisi tehty ilman tällaista hallituksen uhkailupolitiikkaa, jota te ajoitte. Me hyväksymme kilpailukyky sopimuksesta seuraavia sellaisia toimenpiteitä, jotka parantavat

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

ihmisten asemaa, mutta suhtaudumme hallituksen työelämäpolitiikkaan kyllä hyvin kriittisesti jatkossakin, ja toki saa siteerata meidän kritiikkiämme tätä hallituksen uhkailupolitiikkaa vastaan. Olemme edelleen sen takana.

17.21 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minulla on ollut ilo aiemminkin keskustella edustaja Zyskowiczin kanssa siitä, mitä mieltä olemme. Me arvostamme kilpailukyky sopimuksen sisältöä, se on ilman muuta parempi kuin hallituksen aikomat pakkolait. Mutta koska hyvin moni tässä salissa, myös teidän puolueessa, edustaja Zyskowicz, tunnustaa sen, että sen vaikutukset kohdistuvat erityisesti julkisen alan pienituloisiin naisiin lomarahojen leikkauksen muodossa, olisimme odottaneet, että hallitus omilla päätöksillään olisi tehnyt sellaisia ratkaisuja, jotka olisivat heidän asemansa erityisesti parantaneet. Mutta kun päinvastoin hallituksen omat toimet ovat sen suuntaisia, että heidän asemansa vielä lisää heikkenee, niin tätä kritisoiimme ja vahvasti.

Toinen asia on se, että kukaan ei tiennyt vielä silloin, kun kilpailukyky sopimus tuli voimaan, että hallitus aikoo tehdä näinkin suuria työttömyysturvan muutoksia, näin suuria työllistymisen heikennyksiä, ja ilman muuta (Puhemies koputtaa) varaamme oikeuden kritisoida niitä.

17.22 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kilpailukyky sopimuksessa on paljon ongelmallisia kohtia. Esimerkiksi minä en olisi tehnyt ratkaisua, jossa lomarahoja leikataan vain julkiselta sektorilta, koska se usein kohdistuu näihin matalapalkkaisiin naisiin, joista muun muassa edustaja Järvinen puhui.

Mutta olipa hyvä nyt kuulla edustaja Alanko-Kahiluodon sanovan, että vihreät hyväksyvät kilpailukyky sopimuksen, vaikka eivät hyväksy sitä hallituksen painostusta, joka siihen johti, ja vaikka näette, että siinä on paljon yksittäisiä ongelmallisia kohtia. Toivon, että tämä edustaja Alanko-Kahiluodon vahvistama vihreiden kanta, että kilpailukyky sopimus oli parempi kuin se, että sitä ei olisi tehty, välitettäisiin myös puolueen puheenjohtaja Ville Niinistölle, koska en ole ainakaan mistään julkisuudesta huomannut, että hän olisi missään vaiheessa peruuttanut tätä kilpailukyky sopimuksen tuomitsevaa kantaa, jonka hän on siis julkaissut vihreiden sivuilla 4.6.2016.

Puhemies Maria Lohela: Sitten listalle.

17.24 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelma sisältää kolme keskeistä osiota:

Ensimmäinen oli nämä säästöt, joita on nyt tehty ja joita toivon mukaan ei tarvitse enää jatkaa. Tältä osin velkaantuminen saadaan hallintaan — ja on jo saatu hallintaan siitä, mitä se oli viime vaalikaudella. Sehän oli tavattoman rajua, kun valtio velkaantui, kunnat velkaantuivat ja valtion kassa syötiin melkein tyhjäksi. Tätä politiikkaa ei enää jatketa, (Välihuutoja vasemmalta) vaan taloutta on vakautettu näillä päätöksillä. Niistä monet, jopa melkeinpä kaikki, ovat kipeitä ja vaikeita, mutta ne ovat saaneet aikaan sen, että taloudessa on parempi näkymä.

Työelämää uudistetaan. Se on menossa koko ajan, työelämäpaketti on täällä.

Sitten vielä sote ja muut rakenneuudistukset etenevät.

Tämä on hallitusohjelman kokonaisuus. Ja mitä on tapahtunut? Meillä on siitä, mitä oli 2012—2014, tapahtunut tavaton muutos. Silloin bruttokansantuote aleni, työttömyys pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

heni ja investoinnit olivat jäissä ja kilpailukyky oli menetetty. Nyt nämä kaikki tekijät ovat paremmalla mallilla. Meillä on talouskasvua — ei riittävästi, mutta on kuitenkin. Ja tämä kokonaisuus, ja sen tärkeänä osana kilpailukyky sopimus, on johtanut siihen, että meillä on elinkeinoelämällä luottamus tähän maahan ja sitä kautta työllisyystilanne on paranemassa. Tässä suhteessa olen ainakin henkilökohtaisesti erittäin tyytyväinen, että kilpailukyky sopimus saatiin aikaan. Toki olisi ollut mukavaa, jos järjestöt olisivat sopineet siitä vapaaehtoisesti, mutta kun näin ei meillä tapahdu, niin silloin tarvitaan hallituksen selkeitä toimenpiteitä, ja näin on tapahtunut.

Mitä tulee sitten siihen, mitä vaikutuksia on, niin esimerkiksi tätä julkisten alojen lomarahojen leikkausta en minäkään olisi hyväksynyt, enkä vieläkään ymmärrä, että ammatti-liitot ja muun muassa (Puhemies koputtaa) SAK keskusjärjestönä sen hyväksyivät.

17.26 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä vihreiden tiedottamislinja kyllä on minussakin herättänyt suurta ihmetystä, ja sen ymmärtäminen on ollut vähän vaikeata. Siihen on pitänyt vähän syventyäkin. Kuten edustaja Zyskowiec mainitsi omassa puheenvuorossaan tästä kilpailukyky sopimuksen asiasta vihreiden suhteen, vihreiden puheenjohtaja on sen tuominut, ja sitten täällä juuri äsken kuulimme, että vihreät hyväksyvät sen. Kyllä siinä ujo maalaispoika hieman ihmettelee, miten tämä homma nyt oikein menee, mikä on puolueen linja.

Viittaan esimerkiksi teidän maatalouspoliittisiin kannanottoihin. Tässä taannoin olitte esittämässä, että maatalouslomituksen rahat joutaa heittää pois ja maataloustukia tulee leikata ja ohjata uusiin (Heli Järvinen: Höpö höpö!) — ne ovat teidän mielestänne tällaisia haitallisia tukia — ja sitten kaksi viikkoa sen jälkeen allekirjoititte välikysymyksen, jossa olitte todella huolissanne maatalouden ja maanviljelijöiden huonosta taloudellisesta tilanteesta, niin että kyllä siinä ainakin hieman loogista ongelmaa tulee, eikä ihan vähän tulekaan. Että kyllä te varmaan olette syntyneet sen onnellisen puun alle, josta rahaa tippuu niskaan ja kaikki menee hyvin ja aurinko paistaa ja sähköä tulee pistorasiasta ja vettä tulee hanasta ja rahaa valtion budjetista ja kaupunki tarjoaa asunnon. Silloinhan menee kaikki hyvin. Mutta arkielämässä tämä on vain sen verran raakaa touhua, että meidän on saatava oma taloutemme kuntoon.

Meillähän on tästä jo referenssikohde. Silloin 90-luvun alussa, kun Suomen talous oli todella huonossa kunnossa, meillä oli todellinen matokuuri. Sen aikaisten devalvaatioiden, joita oli vuonna 91 ja 92 — ensimmäinen oli devalvaatio, ja toinen oli valuutan kellutus — yhteisvaikutus oli lähes 40 prosenttia riippuen vähän siitä, mihin valuuttaan vertaa sitä rahan arvon leikkaamista eli devalvaatiota. 40 prosenttia — se oli todellinen matokuuri. Tässä kilpailukyky sopimuksessa puhutaan yksittäisistä prosenteista. Pitää nähdä mittasuhteet, että ymmärtää asian vakavuuden.

Arvoisat opposition edustajat, olette varmaan perehtyneetkin näihin lukuihin, mutta toivon, että otatte ne vakavasti, koska ei Suomen tilanne parane sillä, että me heittelemme asioita ilmaan ja toivomme, että ne asiat muuttuvat paremmiksi. Ne muuttuvat paremmiksi vain tekemällä, eivät suurilla puheilla.

17.28 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowiec aloitti keskustelun hyvin tärkeästä asiasta ja periaatteellisista kysymyksistä eli siitä, että tässä ja monissa muissakin käsiteltävissä asioissa on kyse kilpailukyky sopimuksen toteuttamisesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

Edustaja Alanko-Kahiluoto arvosteli tilaa, johon hallitus on maan ajanut. Nyt kuitenkin täytyy kysyä, mikähän hallitus maan tähän tilaan ajoi, että tällaisia yhteiskuntasopimuksia ja kilpailukyky sopimuksia täytyy käydä miettimään. Vastaa itse: se oli se edellinen hallitus, joka ei tehnyt näitä asioita, ja tuli uusi hallitus, jonka täytyi niitä asioita alkaa tekemään.

Sen lisäksi, että vihreiden kanta tähän asiaan on hyvin häilyvä, täytyy ihmetellä myös vasemmistoliittoa, jonka kanta tuntuu olevan, että vastustetaan kaikkea liikkuvaa tämän sopimuksen suhteen, vaikka sopimus on liittojen neuvottelema. Ettekö te luota liittojen neuvottelemaan lopputulokseen? (Anna Kontulan välihuuto) Sosialidemokraateilla on kuitenkin selkärankaa kantaa vastuunsa ja yrittää tehdä pienimuotoisia muutosesityksiä vain niihin asioihin, mihin kehtaavat, vaarantamatta koko sopimusta, koska he ymmärtävät, että heillä voi olla hallitusvastuu edessään vuonna 2019 ja olisi hyvä, jos maassa olisi vielä joku kivi kiven päällä. (Jari Myllykosken välihuuto) Mutta vihreille ja vasemmistoliitolle kerroisin, että myös te voitte olla vastuussa seuraavien vaalien jälkeen asioista ja silloin tämä rusinoiden poimiminen pullasta kyllä tulee vastaan.

17.29 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Jotta vihreiden kanta kiky-sopimukseen tule varmasti selkeäksi, niin toistan vielä sen, mitä kollegat Alanko-Kahiluoto ja Järvinen toivat esiin. Kiky-sopimus on ehdottomasti parempi vaihtoehto kuin pakkolaki paketti. Jos kahdesta vaihtoehdosta pitää valita, niin toki valitsemme siinä tilanteessa kiky-sopimuksen. Mielestäni kuitenkin se, että hallitus rakentaa koko talouspolitiikan ison linjan yhden kiky-kortin varaan, ei ole viisasta talouspolitiikkaa. Uskoisin, että myös iso osa kokoomuksen edustajista ymmärtää tämän, myös edustaja Zyskiewicz, koska tämä johtaa siihen, että hallitus sitoo käsiä tärkeiden työllisyyttä lisäävien rakenneuudistusten osalta ja jähmettää Suomea, kuten eräs kokoomuksen ex-ministerikin on ihan osuvasti analyysin tuonut esiin. Se, että tästä analyysistä on samaa mieltä, ei tarkoita sitä, että vaikkapa paikallisen sopimisen osalta olisi kaikista keinoista samaa mieltä.

Kiky-sopimuksen vaikutukset ovat myös kohtuuttomia ennen kaikkea julkisten alojen pienipalkkaisia ihmisiä kohtaan, ja siksi toivomme ja esitämme omassa vaihtoehtobudjetissämme, että hallitus itse korjaa kiky-sopimuksen vaikutuksia sellaisilla esityksillä, jotka vähentävät tuloeroja, vähentävät köyhyyttä ja eriarvoisuutta. Konkreettisena esityksenä on muun muassa tämä kunnallisveron perusvähennyksen korottaminen ja työtulovähennyksen korottaminen.

Mitä tulee edustaja Hoskosen puheisiin tästä maatalouskysymyksestä ja ennen kaikkea lomituksesta, niin edustaja Hoskonen puhui hieman vastoin parempaa tietoa, koska yksi vihreä edustaja esitti mielipiteensä lomituksesta ja seuraavana päivänä, vai oliko se kaksi päivää myöhemmin, viisi vihreää kansanedustajaa kertoi puolueen linjan ja sen, mitä eduskuntaryhmä ajattelee asiasta, emmekä kannattaneet sitä lomituksen leikkaamista.

17.31 Ben Zyskiewicz kok: Arvoisa rouva puhemies! On syytä vielä jatkaa vähän tätä keskustelua vihreiden suhtautumisesta tähän kilpailukyky sopimukseen, koska kuten sanoin, kyseessä on kuitenkin tämän vaalikauden yksi keskeisimmistä ratkaisuksista ainakin tähän saakka ja kyse on, kuten sanoin, vähintäänkin keskisuuresta puolueesta.

Edustaja Jani Mäkelä moitti myös vasemmistoliittoa tämmöisestä ailahtelevasta suhtautumisesta. Mutta tässä suhteessa edustaja J. Mäkelä on väärässä. Vasemmistoliitto on täysin yksiselitteisesti täällä salissa asettunut vastustamaan kilpailukyky sopimusta. Demarit

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

taas ovat yksiselitteisesti asettuneet kannattamaan kilpailukykykysopimusta. Ja nyt kun sanon "kannattamaan", en tarkoita, että pitäisivät hyvinä — niin kuin tuskin hallituspuolueidenkaan edustajat pitävät hyvinä — kaikkia kilpailukykykysopimukseen liittyviä yksittäisiä ratkaisuja. Esimerkiksi henkilökohtaisesti en lainkaan ymmärrä mutta en myöskään hyväksy sitä, että kilpailukykykysopimuksessa työmarkkinaosapuolet sopivat, että nimenomaan ja vain julkisen sektorin työntekijöiden lomarahoja määräaikaaisesti leikattiin, kun taas muiden sektoreiden työntekijöiden lomarahat jätettiin rauhaan. (Toimi Kankaanniemi: Käsittämätöntä!)

Mutta mitä tulee suhtautumiseen tähän kilpailukykykysopimukseen, niin vihreät kiemurtelevat kuin mato koukussa, (Heli Järvisen välihuuto) jos tällainen epäystävällinen rinnastus, epäystävällinen siis eläimiä kohtaan, tässä yhteydessä sallitaan. Nimittäin kun kysyin, pidätkö parempana, että kilpailukykykysopimus syntyi, kuin että olisi ollut syntymättä, niin edustaja Alanko-Kahiluoto sanoi, että kyllä, hyväksymme kilpailukykykysopimuksen, se on parempi kuin se, että sitä ei olisi syntynyt. Mutta kun edustaja Aalto pääsi käyttämään puheenvuoron, niin hän sanoi vain, että kilpailukykykysopimus on parempi kuin ne hallituksen uhkaamat tai esittämät pakkolait. Kumpiko nyt on vihreiden vastaus? (Heli Järvisen välihuuto) Onko teidän niin vaikeaa ottaa tähän asiaan kantaan?

Sitten peruskysymys on kuitenkin se, että tässäkin asiassa vihreillä on kaikille eri kohderyhmille oma vastauksensa. Tuolla somessa levitetään tätä puheenjohtaja Niinistön kesäkuista postausta — onkohan se oikea termi — jossa hän siis tuomitsi tämän kilpailukykykysopimuksen ja luetteli erikseen kaikki palkansaajaryhmät, kirjastonhoitajat, poliisit, opettajat, sairaanhoitajat, yrittäjät ja muut, jotka tästä vain kärsivät. Sitten näköjään täällä salissa taas, tuolta somesta kun ei tätä salia nyt niin hirveästi seurata, annetaan vaihtelevia ja väisteleviä vastauksia samaan kysymykseen.

Jos edustaja Alanko-Kahiluodon vastaus on oikea eli pidätte parempana, että kilpailukykykysopimus syntyi, kuin että se ei olisi syntynyt, jos tämä on oikea vastaus, niin toivon todella, että tämä kerrotaisiin puheenjohtaja Niinistölle, joka ei ole paikalla. Tietysti olisi ehkä jotenkin korrektia, kun on ilmeisesti joillakin vihreiden sivuilla somessa tämä Niinistön tyrmäävä kanta julkaistu silloin kesäkuussa, reilua ja sopivaa, että tämä toinen kanta, joka ilmeisesti tällä hetkellä on voimassa, myös kerrotaisiin. Sitähän lienee aivan turha odottaa, että varsinainen media, jonka lellikkejä vihreät siis ovat, kiinnittäisi huomiota tällaisiin ristiriitaisuuksiin vihreiden päätöksenteossa. (Ozan Yanar: No huh huh!)

Kun täällä edustaja Alanko-Kahiluoto toivoi, että minä mainostaisin tätä edustaja Niinistön vihreiden sivuilla julkaistua kirjoitusta, niin minä voin kyllä sitä mainostaa. Hän muun muassa kirjoittaa näin: "Työntekijöiltä leikattiin. Yrittäjät ovat tyytymättömiä, kun paikallinen sopiminen ei etene. Julkisen sektorin työntekijät maksavat eniten, kun menettävät 150 miljoonan euron edestä lomarahojaan. Mikä lopulta on kilpailukykykysopimuksen merkitys? Onko kenelläkään syytä olla tyytyväinen?" Sitten hän vastaa: "Suurin saavutus lienee se, että sopimus on tehty." Myöhemmin hän kirjoittaa näin: "Ei voi kieltää sitä, etteikö sopimus alenna kustannustasoa yrityksille ja siten paranna kustannuskilpailukykyä. Sitä voi miettiä, kuinka oikein on sitten laittaa julkisen sektorin naisvaltaiset alat maksajiksi tästä vientiteollisuudelle tärkeästä asiasta. Myös sitä voi miettiä, onko kustannuskilpailukykyyn parantaminen tällä tavoin Suomen tulevaisuuden kokonaisedun mukaista." Tämä on oleellinen kysymys, oliko tämä Suomen kokonaisedun mukaista. Siihen puheenjohtaja Niinistö vastaa ilmeisesti omasta puolestaan, ei näköjään vihreiden puolesta: "Lopulta sopimus on kuitenkin vanhan maailman ratkaisu." Vähän myöhemmin hän toteaa:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

"Se tuntuu jäänteeltä menneestä maailmasta, jossa sekä työntekijöille että yrittäjille jää asioita hampaankoloon." Ja täällä on sitten muutakin: "Oma arvioni on, että työmarkkinoita uudistavat vaihtoehdot olivat parempia." Hän on täällä aikaisemmin ilmaissut luottamustaan siihen, että jos kilpailukyky sopimusta ei olisi tehty, niin kaikkea hyvää paikallista sopimista ja muuta täällä työmarkkinoilla olisi tapahtunut. Se on siis tämä naama, jota näytetään yrittäjille. Sitten täällä on erikseen kaikille poliiseille ja sairaanhoitajille kerrottu, että ovat vihreät kyllä ainakin heidän ystävänsä toisin kuin ilmeisesti kaikki muut puolueet.

Tällaista tämä vihreiden politiikka on, ja hyvin menee. Kaikki uskovat, vaikka aivan väärää viestiä annetaan — anteeksi, aivan erilaista viestiä annetaan — eri suuntiin. Oman puheenvuoroni tällainen piilotoivo, piilevä toivo, onkin siinä, että tuo perinteinenkin media joskus kiinnittäisi näihin vihreiden jatkuviin ristiriitaisuuksiin ja kaksinaamaiseen peiliin huomiota.

Tästä kaksinaamaisesta pelistä tuleekin mieleen se, että kun nyt on näitten varjobudjetin aika, niin viime vuonna tähän aikaan, kun käsiteltiin varjobudjetteja, vihreät siinä omassa varjobudjetissaan olivat ainoa puolue, siis ainoa puolue, joka esitti leikattavaksi näitä yksityislääkäreiden Kela-korvauksia. No sitten kun hallitukselta tuli suunnitelma ja aikomus, että yksityislääkäreiden Kela-korvaukset leikattaisiin, niin siinä vaiheessa vihreiden Emma Kari julisti — taas tuolla somessa sopivasti — että on tämä aivan hirveä naisvihamielinen hallitus, kun se meinaa puuttua näihin yksityislääkäreiden Kela-korvauksiin, jotka ovat monille gynekologeilla käyville naisille tosi tärkeitä, ja kirjoitti jotenkin, että on pas naisvihamielinen hallitus.

Eli tällaista on tämä vihreiden politiikka, ja hyvin menee.

17.39 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Harvoin olen kenenkään puheenvuorosta näin lämpimästi ja positiivisesti otettu kuin edustaja Zyskoviczin puheesta, koska tämä osoittaa sen, että vihreät ovat todellinen haaste kokoomukselle. (Ben Zyskowicz: Kyllä!) Iso kiitos tästä puheenvuorosta.

Mutta vielä palatakseni kiky-sopimukseen: Me olemme kiky-sopimuksen takana, emme pidä sitä täydellisenä emmekä kaikilta osiltaan edes hyvänä. Aivan samaa kritiikkiä on esitetty muun muassa kokoomuksesta. Mutta ennen kaikkea olisimme odottaneet, että kun sopimuksesta tuli se mikä tuli, niin hallitus omin toimin olisi vahvistanut pienituloisten asiaa. Mitä on tehty? Työttömyysturvaa on leikattu, karensseja lisätty, takaisinottovelvollisuuksia lyhennetään, koeaikaa pidennetään, koko järjestelmää monimutkaistetaan, ja tähän päälle rätkäistään veroratkaisut, jotka selkeästi parantavat hyvätuloisten asemaa ja heikentävät pienituloisten asemaa — eli toimitaan juuri päinvastoin kuin miten pitäisi.

17.40 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Arvostamani kollega Zyskowicz saivartelelee. (Hannu Hoskonen: Totuuksia hän esittää!) Toki se hänelle sallittakoon, ja rakkaudesta se hevonenkin potkii. Olen erittäin otettu siitä, että edustaja Zyskowicz päivästä toiseen, istunnosta toiseen ja aiheesta toiseen puhuu vain ja ainoastaan vihreistä. Tervetuloa aidan vihreämmälle puolelle! (Jari Myllykoski: Kyllä te olette samassa aitauksessa!)

Mitä tulee tähän itse kysymykseen, niin kuten edustaja Järvinen jo hyvin totesi, toki hyväksymme mieluummin kiky-sopimuksen kuin sen toisen vaihtoehdon, ne pakkolait. Kun on vain kaksi vaihtoehtoa, niin toki hyväksymme sen kiky-sopimuksen. Edustaja Zyskowicz puhui lomarahosta, kuten myös vihreät ovat kritisoineet osia kiky-sopimuksesta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

Vihreät eivät päässeet vaikuttamaan hallituksen talouslinjaan, toisin kuin kokoomus. Siellä valitsitte markkinatalouden sijaan tämän korporatismin.

17.41 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan ensimmäiseksi haluan kiittää edustaja Zyskowiecziä erinomaisesta puheenvuorosta.

Edustaja Järviselle kyllä totean: Aivan, te olette kyllä haaste aivan kaikille hallituspuolueille, koska te teette niin populistista politiikkaa. Te ammutte haulikolla aivan kaikkea, kaikkia hallituksen esityksiä vastaan hyökätään, ja sitten, aivan kuten edustaja Zyskowiecz todisti, toisaalla niitä kehutaan. Teillä on mielipide joka asiaan, ja ne mielipiteenne näistä asioista ovat moninaisia. Se ei ole varsin uskottavaa — se tuntuu valitettavasti uppoavan ihmisiin — ja näyttää siltä, että te ette itsekään tiedä, mitä te oikein haluatte. Tämä edustaja Emma Karin esille nostaminen näiden Kela-korvausten poistosta oli erinomainen veto. Itsekään en voi muuta kuin hämmästellä. On tällainen esitys, jota te olette itse vaatineet, ja sen jälkeen toisaalla hyökätään, että näin ei saisi tehdä. Minä en pidä tällaisesta populistisen politiikan tekemisestä.

17.42 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreät ovat esittäneet Kela-korvauksista luopumista, ja se on puolueen ja eduskuntaryhmän linja. Se, että yksi edustaja pohtii sitä, mitä tapahtuu siinä vaiheessa (Naurua) — saanko puheenvuoron? — eli mitä palveluita tämän valinnanvapauden piiriin syntyy... Se on oikeasti hyvä kysymys: tuleeko joku lista tietyistä palveluista, jotka kuuluvat siihen palvelulupaukseen, ja jotkut palvelut ovat sen ulkopuolella. Tätä yksi edustajistamme on pohtinut ja korjannut myös päivitystään siellä somessa. Se korjattu päivitys antaa vastauksen myös tähän, mitä edustaja Zyskowiecz ja edustaja Kärnä toivat esiin. Eli tästä oli kysymys.

Puhdasta populismia ovat puhtaasti teidän puheenvuoronne, joissa pyritte ratsastamaan yksittäisillä virheillä ja jollain tapaa mustaamaan koko puolueen linjaa.

17.43 Jaana Laitinen-Pesola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muutamia sopimuksia itse allekirjoittaneena ja neuvotelleena — jotkut parempia ja jotkut huonompia — totean, että kyllä onni on ollut se, että tämä kiky-sopimus on maahan saatu, vaikkakin olen juuri sitä mieltä, että se kohtelee julkista sektoria epäoikeudenmukaisesti. Mutta haluan myös todeta sen, että myös julkisen sektorin liitot ottivat tällaisen pragmaattisen kannan allekirjoittaessaan tämän sopimuksen, että kuitenkin tässä tilanteessa, tässä ajassa parempia ratkaisuja saadaan aikaan sopimalla kuin sotimalla.

17.43 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ei liene politiikassa ainutlaatuista eikä vain vihreille sopivaa se, että puolueessa on niin monta mieltä kuin miestä, tai jos ei nyt ihan niin paljon, niin joka tapauksessa eriäviä mielipiteitä. Haluaisinkin tässä yhteydessä nyt sitten kysyä hallituspuolueilta, mitä mieltä olette esimerkiksi hoitajamitoituksen leikkauksista. Teillä on lähes jokaisesta puolueesta edustajia, jotka ovat sanoneet, että sitä mitoitusta ei voi leikata, vaikka hallitusohjelmassa niin lukee ja vaikka olette päättäneet tähän päätyä. (Jari Myllykosken välihuuto) Sama pätee siihen, säilytetäänkö vai poistetaanko makeisvero. Hallituspuolueiden edustajien puolelta on oltu vahvasti sitä mieltä, että makeisveroa ei saa poistaa sillä tavalla, mitä nyt suunnitellaan, ja että se pitää korvata sokeriverolla. Hallituspuolueista ollaan oltu vahvasti sitä mieltä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

perhevapaat kaipaavat kipeästi nopeaa uudistusta. Toisaalta tätä ei olla valmiita tekemään. Mikä se hallituksen linja nyt oikein on? Onko myöskin tämä sitä populistista politiikkaa?

Puhemies Maria Lohela: Nyt mennään jo varsinaisesta asiasta aika kauas. Yksi vastauspuheenvuoro vielä edustaja Zyskowiczille, ja sitten jatketaan keskustelua tämän listan kautta.

17.45 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, rouva puhemies! Edustaja Järviselle on pakko sanoa, että hallituksessa on kolme eri puoluetta (Heli Järvisen välihuuto) ja niiden välillä on erilaisia näkemyksiä, ja on aivan totta, että myös hallituspuolueiden sisällä on erilaisia näkemyksiä. Mutta mikä tekee tämän asian erilaiseksi? Kilpailukykyso-
pimus on tämän vaalikauden tähän mennessä merkittävin talouspoliittinen ratkaisu, ja vihreät ovat keskisuuri puolue. Kyllä tilanne on vähän toinen, kun vihreiden puheenjohtaja, edustaja Niinistö, ensin Facebookissa, tai jossain tuolla somessa, tuomitsee erittäin jyrkästi tämän kilpailukykyso-
pimuksen ja antaa ymmärtää, että vihreät eivät tällaiseen ole sitoutuneet eivätkä tällaista hyväksyisi, koska se, kuten me kaikki tiedämme, pitää sisällään monia epäoikeudenmukaisuuksia, ja sen jälkeen täällä eduskunnassa eduskuntaryhmä nyt yhdessä sanoo, että kyllä oli parempi, että sopimus syntyi kuin että ei olisi syntynyt. On tämä vähän eri asia kuin tavalliset ryhmien ja puolueiden (Puhemies koputtaa) sisäiset erimielisyydet.

17.46 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Sosialidemokraattien mielestä silloin, kun asiasta sovitaan, niistä sopimuksista pidetään kiinni. Ja jos tässä on keskusteltu siitä, mikä on menettänyt maailmaa ja mikä nykymaailmaa, niin voisi sanoa, että kyllä se hallituksen esittämä pakkolaki-paketti oli nimenomaan menettänyt maailmaa. Siinä ei ollut sopimisen kulttuuria (Heli Järvinen: Juuri näin!) eikä siinä ollut edes työllisyyden eväitä. Tuntuu siinä mielessä aika ohuelta ja oudolta, että hallituspuolueet arvostelevat täällä lomarahaleikkauksuuksia tässä kilpailukykyso-
pimuspaketissa, koska te nimenomaan omassa pakkolaki-paketissanne, joka siis oli teidän tekemänne eikä kenenkään kanssa erikseen sovittu, esitte pakkolomarahaleikkausta julkiselle sektorille, näille samoille tahoille, joiden lomarahaleikkauksesta te nyt olette pahoillanne.

Mutta jos mietimme tätä asiaa, joka meillä tällä hetkellä on käsittelyssä, niin minusta olisi tärkeää, että nekin asiat, jotka kilpailukykyso-
pimuspaketista erillisinä lakeina tulevat tänne sa-
liin, ansaitisivat arvokkaan ja perusteellisen käsittelyn, ja niin tässä valiokunta on tehnyt. Ja kun tarkoitus on ollut se, että kaikkein pienituloisimpien ostovoimaa kompensoitaisiin, ja kun käy ilmi, että se valittu malli, jolla kompensatio tehdään ja joka on toki osa kilpailukykyso-
pimusta, ei tuotakaan ihan sitä tulosta, mitä alun perin varmaankin on ajateltu, niin olisi syytä seurata ja katsoa, mitä muita välineitä voidaan löytää, koska ostovoiman parantuminen oli tavoitteena. Ja nyt on käynyt ilmi, että selvästi alle 1 000 euroa ja jopa alle 500 euroa ansaitsevien ihmisten ostovoima pienenee eikä parane. Jos tällä koko kilpailukykyso-
pimuksella on haettu paitsi työllisyysvaikutuksia myös sitten sitä, että saamme valtiontalouteen säästöjä, niin voisi sanoa, että jos alle 500 euroa ansaitsevan tulot eivät nouse, niin kyllä hän sinne toimeentulotukiluukulle menee ja sieltä ne rahat hakee — silloin toisen luukun kautta — ja itse asiassa järjestelmä tulee kalliimmaksi kuin se, että hänen ostovoimansa nousisi tällaisilla helpommilla ja suoremilla välineillä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

17.48 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomi oli todella vakavassa tilanteessa viime vuoden keväällä, kun edellinen hallitus lopetti ja tämä hallitus aloitti. Neljä kertaa tämä hallitus antoi työmarkkinaosapuolille tilaa ja mahdollisuuden tehdä kilpailukykykysopimuksen. Se vain ei syntynyt. Kun tilanne oli niin tavattoman vaikea meidän taloudessa edellisen hallituksen jäljiltä, niin hallituksella oli täysi velvollisuus panna pöytään sellaiset ehdot, että tässä maassa päästään nousuun. Näin sitten tapahtui, ja lopulta järjestöt tekivät sopimuksen, jossa on paljon arvosteltavaa, niin kuin tässä keskustelussa on todettu.

Nyt nostan vielä esille tämän vihreitten epäjohtamukaisuuden. Edustaja Aalto on niin täällä kuin Keski-Suomessa moneen kertaan sanonut, että hallitus myi kaikki uudistukset kilpailukykykysopimuksen myötä, eli kaikki työelämän uudistukset ovat nyt jumissa sen tähden, että hallitus hyväksyi kilpailukykykysopimuksen, jonka järjestöt tekivät. Nyt täällä edustaja Alanko-Kahiluoto toteaa, että kun kilpailukykykysopimus tehtiin, niin heti hallitus teki työelämän uudistuksia. Te olette tässä aivan ristissä. Edustaja Aalto sanoo, että kaikki uudistukset on poistettu pöydästä, ja edustaja Alanko-Kahiluoto sanoo, että niitä tehdään ja tehdään väärin. Eli on kyllä ristiriitaa vihreitten puheissa.

Siitä, jäykistääkö kilpailukykykysopimus jotakin: Vähän aikaa se varmasti jäykistää, mutta hallitus tekee työtä koko ajan. Valitettavasti paikallinen sopiminen, jota monilla työpaikoilla harrastetaan, harjoitetaan menestyksekkäästi, ei nyt ole edennyt.

Edustaja Aalto tietää varmaan Keski-Suomen tilanteen hyvin. Siellä työllisyys on parantunut, nyt ollaan neljän vuoden tauon jälkeen päästy alle 20 000 työttömän (Puhemies koputtaa) ja kehitys on hyvässä mallissa. Tulokset siis puhuvat puolestaan.

17.50 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin vain korostaa sitä, että kun edustaja Kankaanniemi sanoi, että hallituksen oli pakko tuoda pakkolaki-paketti, jonka tarkoitus oli parantaa työllisyyttä, niin itse asiassa, kun meidän erilaiset talousinstituutiot arvioivat tuota pakettia, ne totesivat, että se ei paranna työllisyyttä vaan päinvastoin heikentää sitä. (Toimi Kankaanniemi: Päinvastoin!)

17.51 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aina kun olen puhunut tästä kiky-sopimuksesta ja sen vaikutuksista siihen, kuinka paljon se jähmettää taloutta ja estää näitä rakenneuudistuksia, olen tuonut esiin sen, että eläkeuudistus on viety eteenpäin, sote-uudistus on viety eteenpäin, liikennekaaresta olen antanut kehuja. Olen puhunut siitä, että keskeiset työllisyyttä lisäävät uudet rakenneuudistukset ovat hyvin vaikeasti vietävissä eteenpäin, kun kädet ovat sidottuja taas kiky-sopimukseen. Tämän olen tuonut joka kerta esiin, niin että edustaja Kankaanniemi puhui taas hieman muunneltua totuutta tässä yhteydessä.

17.51 Jari Myllykoski vas: Arvoisa puhemies! Käytän tämän vastauspuheenvuoroksi tarkoitetun puheenvuoron nyt tämmöisenä puheenvuorona, kun en sitä tuohon hetkeen saanut, kun edustaja Toimi Kankaanniemi kuvasi täällä tätä historiaa, kuinka tämä kaikki ihannuus on syntynyt. Pitää nyt kuitenkin muistaa, että Sipilä jo ennen hallitusneuvottelujen alkua toi esille tällaisen termin kuin yhteiskuntasopimus. Tästä työmarkkinajärjestöjen välillä ei päästy ratkaisuun siinä mielessä, että työnantajapuoli, esimerkiksi EK erityisesti, oli vastustamassa niitä tiettyjä sovittavia hankkeita, joita työmarkkinajärjestöjen välillä olisi ollut mahdollista siinä vaiheessa sopia. Tämän jälkeen pääministeri Sipilä toi oman eh-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

dotuksensa pakkolakeineen, eivät ne tulleet vasta nyt. Tämä giljotiini asetettiin työmarkkinajärjestöjen ja ehdottomasti juuri palkansaajakeskusjärjestöjen ja -liittojen niskaan hyvin varhaisessa vaiheessa, minkä uhan alla lähdettiin sitten loppumetreillä vielä tekemään kilpailukyky sopimusta. Eli hallitus uhkasi jo alusta alkaen eikä tuonut vasta lopussa vastuullisesti näitä hankkeita, joita täällä nyt tehdään.

En usko, että vasemmistoliitto eduskuntaryhmänä kyseenalaistaa työmarkkinajärjestöjen sopimusoikeutta tehdä kilpailukyky sopimus, ei varmasti. Mutta vasemmistoliiton eduskuntaryhmä pohtii sitä lainsäädäntöä, minkä hallitus tuo tänne esiteltäväksi, ja arvioi sen vaikutuksia suomalaisen ja monesti työttömän tai ansiotyössä olevien kansalaisten näkökulmasta. Tässä kohtaa pidän oikeutettuna sitä demokraattista mahdollisuutta arvostella täällä esiteltyä lainsäädäntöä. Näin olemme tehneet, ja tästä tulemme edelleenkin pitämään kiinni. Emme lähde sinne toisaalle arvostelemaan sitä, mitä on keskusjärjestöillä mahdollisuus tässä maassa kolmikantaisesti sopia. He tekevät niitä sopimuksia, joihinkaan heillä on valtuutus, ja me täällä eduskunnassa, kansanedustajat, eduskuntaryhmät, arvioimme kohdaltamme, onko se lainsäädäntö, mitä hallitus tänne tuo ja mitä täällä valiokunnissa käsitellään, meidän mielestämme oikeutettua ja oikeudenmukaista suomalaisille kansalaisille.

17.54 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tuossa aikaisemmin edustaja Zyskowiec mainitsi minut nimeltä mutta on kerinnyt poistumaan vastaustani odottaessaan. En suinkaan esittänyt, että vasemmistoliitto kannattaisi kilpailukyky sopimusta, onhan se tullut selvästi esille, ettei vasemmistoliitto sitä kannata, mutta toin juurikin esille tämän kummallisen epäsuhdan siinä, että työntekijäpuolue vastustaisi ammattiliittojen tekemää neuvottelutuloa. Se on mielestäni varsin erikoinen ajatus.

Myöskin nämä vihreiden puheet ovat aika mielenkiintoisia. Edustaja Aalto sanoi tästä maatalouslomituksen asiasta, että yksi edustaja vihreiltä vastusti lomitusta, viisi kannatti. No, minulle ei selvinnyt, mitä loput ajattelivat tästä asiasta. Ajattelivatko, ettei koske heitä, koska nämä maatalouslomitajat ovat pääasiassa Kehä kolmosen ulkopuolella? Ehkäpä. En tiedä, mutta tuntuu olevan hyvin monipuolisia mielipiteitä noin niin kuin eduskuntapuolueeksi.

Tämä yhteiskuntasopimus oli esillä jo alun perin, hallitusohjelmasta lähtien, jopa ennen vaaleja. Kansa tutkimusten mukaan antoi sille tukensa, mutta yhteiskuntasopimus ei käynyt näille ulkoparlamentaarisille voimille. Sen takia ollaan tässä tilanteessa, että ne neuvottelut kariutuivat niin monta kertaa, ja se voidaan lukea historiasta, mitä tapahtui.

Toteaisin myös sen, että kilpailukyky sopimuksen luonnehan on sellainen, ettei siihen varmaan kenenkään ole tarkoitus olla tyytyväinen. Kuka olisi tyytyväinen siihen, että leikataan ja viedään pois etuuksia? Ei tietenkään, eihän siinä mitään lisätä. Sopimusta neuvoteltaessa ei kuunneltu tarpeeksi pienyrityksiä. Esimerkiksi paikallisen sopimisen pois jääminen oli suuri virhe. Kukaan ei varmaan ole siihen kokonaan tyytyväinen, mutta se on kuitenkin nyt parempi kuin ei mitään. Se ei myöskään ratkaise kaikkia kilpailukyky ongelmia, vaan se ratkaisee osan, ja nyt osia tästä epätäydellisestä kokonaisuudesta käsitellään.

17.56 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Mäkelä, ymmärrän kyllä intomielisyyden ottaa esille, kuinka niin sanottu työväenpuolue ei hyväksy keskusjärjestöjen tai ammattiliittojen tekemää sopimusta. Se intomielisyys on

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

erittäin ymmärrettävää, kun joutuu sillä peittämään tavallaan sen, mitä omissa vaalilupauksissaan ennen vaaleja on korostanut ja tuonut tärkeästi esille, kuinka olemme köyhän kansan puolella ja nyt ei leikata koulutuksesta ja erityisesti pitää eläkeläisten ja lasten asemaa kehittää ja parantaa. Tottahan toki tällainen asia on hyvä täällä hyvässä innokkuudessa tuoda esille ja siirtää keskustelua juuri siitä omasta helmasta johonkin toisaalle. Toivoisinkin, että meistä kukin vastaa täällä tekemisistään ja lupauksistaan.

17.57 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys on todellakin osa sitä ketjua, jolla Suomen kilpailukykyä laitetaan pikkuhiljaa kuntoon. Kukaan ei tässä salissa voi väittää, että se on silmäkääntötempu. Se on pitkä ja kivinen tie, mutta se on se ainoa tie ja ainoa kestävä tie, mitä Suomessa tulee kulkea. Suomen taloustilanne on vakava, ja se edellyttää myös vakavia toimenpiteitä, ja mitä enemmän yksituumaisesti ne teemme, sen paremman lopputuloksen saavutamme. Nyt kun tätä kilpailukykykysymystä on tässä salissa keuhuttu ja olen kuullut myös moitteen sanoja, joita kyllä hieman ihmettelen, niin voin sanoa, että kilpailukykykysymyksen allekirjoitus kuitenkin avasi sen tien — aivan kuten edustaja Kankaanniemi omassa puheenvuorossaan totesi Keski-Suomen tilanteesta ja myös muualta: olemme kuulleet, että Turkuun on tullut uusia laivatilauksia, ja olemme kuulleet monista muista rohkeista tiedoista, että yritysten tilauskirjat ovat pikkuhiljaa ruvenneet täyttymään. Mutta tässäkin tilanteessa meillä ei ole vielä mitään syytä röyhistellä rintaamme, vaan tiellä on jatkettava, kilpailukykyä on parannettava. Se on meidän ainoa keinomme.

Nämä pakkolait, joista oppositio mielellään puhuu suurilla sanoilla, olivat se toissijainen vaihtoehto, koska vastuullisella hallituksella vain ei ole sitä vaihtoehtoa, että jätetään asiat hoitamatta. Edellinen hallitus ampui alas omat lakiesityksensä vähän ennen kuin maalit tulivat, ja vihreillä on vielä sellainen perinne ollut, että kun tunnelma tummuu hallituksessa, lähdetään kesken pelin karkuun. Se ei vain kerta kaikkiaan sovi tässä nykyisessä maailmanmenossa.

Me olemme toistasataa miljardia velkaa, Suomen julkisen talouden velka on toistasataa miljardia euroa, ja se tarkoittaa sitä, että olemme velkojiamme armoilla ja kansainvälisten luottoluokittajien armoilla. Se, minkä lausunnon he meistä antavat, olemmeko tehneet oikein näitä päätöksiä taloutta tervehdyttäessämme, on juuri se viesti, joka on otettava vakavasti. Jokainen prosenttiyksikkö, minkä Suomen lainojen korko nousee ylöspäin, vie miljardin budjetista pois, pois välittömästi valtionvelan korkoihin.

Toivoisin, että esimerkiksi vihreät ja vasemmistoliitto ja yleensä oppositio ottaisivat kantaa, mikä sitten tällä teidän vastuuttomalla politiikallanne, jossa ei ole mitään selvää linjaa siitä, mitä tehdään, on se teidän vaihtoehtonne siinä vaiheessa, kun valtion budjetista leikataan miljardeja pois. Se on sitten se todellinen karmea tie, jota joudutaan kulkemaan, ja toivottavasti Suomi ei sille polulle joudu.

Me emme ole vielä sillä vahvalla pohjalla, millä meidän olla pitäisi, mutta oikean suunnan olemme jo ottaneet. Siitä pitää nostaa hattua hallitukselle, että on rohkeasti lähdetty uudistamaan, ja sillä tiellä on jatkettava.

Hyvä esimerkki tästä, arvoisa rouva puhemies, miten on tehty oikeita päätöksiä, on Saksa. Gerhard Schröder liittokanslerina ollessaan 2003 ja 2005 teki merkittävän Hartz-uudistuksen, ja sitä tietä Saksa, joka silloin mainittiin talouspoliittisessa keskustelussa Euroopan sairaaksi mieheksi, nousi erittäin, erittäin vaikeasta tilanteesta taloudelliseen nousuun, ja kaikki tietävät, mikä on Saksan taloudellinen tilanne tänä päivänä. Se on Euroopan vah-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

vin valtio, jonka talous todella toimii, ulkomaankauppa käy, ja työttömiä on vähän. Siellä tehtiin muun muassa tämä työttömyysuudistus, jossa työttömälle ihmiselle taataan 1 000 euron kuukausiansio, ja jos hankkii välillä siinä rahaa, se vähennetään tietysti tästä avustuksesta, mutta 1 000 euroa hän joka kuukausi kuitenkin saa, eli hänen elämänsä on turvattu. Sekään uudistus ei syntynyt kivuitta. Schröder joutui eroamaan omasta tehtävästään eli liittokanslerin tehtävistä. Puolue potki hänet pois, mutta kaikki häntä jälkeensä kiittävät.

Toivoisin, että kun Suomen asioista nyt keskustellaan, niin otetaan tässä asiassa se kantaa, että meidän tulee yhteisesti tämä Suomenmaa laittaa kuntoon. Me emme koskaan pääse siihen tilanteeseen, että käännämme sormia napsauttamalla entisen huonon tilanteen hyväksi. Kun se ei Saksassakaan onnistunut, niin ei se onnistu meilläkään. Mutta suunnan pitää olla selvä, ja sille tielle ollaan menty. Siitä olen hyvin huojentunut, että tämä oikea tie on löytynyt. En sano, että se kivuton tie. Missään nimessä se ei ole kivuton tie. Se on täynnä, kuten joku sanoi aikoinaan, verta, hikeä ja kyyneleitä, niitäkin varmaan tulee, mutta se tie on meidän vain kuljettava ja pidettävä huoli siitä, että Suomen talous lähtee nousuun, saadaan uusia työpaikkoja, verotulot kehittyvät ja ennen kaikkea valtionvelan kasvu saadaan pysäyttämään ja pikkuhiljaa ruvetaan velkoja maksamaan pois. Jos emme maksa velkojamme, niiden korot jonain päivänä nousevat. Sitä en tiedä, milloin korot lähtevät nousemaan. Mutta se on ihan varmaa, että alle viidessä vuodessa tästä päivästä eteenpäin korot lähtevät nousemaan. 100 miljardissa jokainen tietää, mitä 1 prosenti on.

Toivon, arvoisat kansanedustajakollegat, että otatte vakavasti tämän taloushaasteen. Nyt ei ole vastuuttomien puheiden aika, jotka sattuisi joutumaan lunastamaan sitten seuraavassa hallituksessa, kun niitä isoja ääniä on tullut saatua. Mitä tehdään silloin? Silloin ei enää naurata, kun sitten luottoluokittajat hengittävät niskaan ja valtionvelan korko nousee. Toivon, että tämä vastuu huomioidaan eikä puhuta ihan pehmeitä ihan mistä tahansa asiasta.

18.03 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Minäkin vähän palaan tässä nyt hallituskauden alkuun, kun siitä nyt on käyty tässä paljon keskustelua. Niin kuin me jokainen tiedämme, niin eihän tämä hallituskausi suinkaan alkanut tyhjästä elikkä tässä on tämä historia taustalla. Se tilanne oli tosi vaikea viime kesänä, jos miettii, miten meidän velka kasvoi 54 miljardista 95 miljardiin vuodesta 2008 viime kesään. Se on valtava määrä. Meillä oli myöskin työttömyys kasvanut 100 000 työttömällä, ja meillä on viennin kanssa ollut todella vaikeuksia. Ja jos muistelette, niin siellähän oli Euroopan unioni ja komissio myös Suomea kovistelemassa. Itse olen ollut vierailulla komissiossa viime vuonna, ja siellä komissaari Katainen kertoi meille, että Suomi on saanut viime hallituskauden aikana useita varoituksia tästä talouden suunnasta, mutta silti riittäviä toimenpiteitä ei tehty. Itse en ollut silloin eduskunnassa, mutta seurasin sitä tilannetta eduskuntavaaleja edeltävänä keväänä ja syksynä, ja kyllä minun täytyy sanoa, että se oli aika karmaisevaa katsottavaa, kun hallitus peruutti lakeja, sote oli ihan täysi farssi, ministereitä vaihdettiin, ihan oikeasti se näytti sieltäpäin aika huolestuttavalta.

Tuossa Myllykoski sanoi, että pitää vastata tekemisistä ja lupauksista, kun hän arvosteli tuota edustaja Mäkelän puhetta — Myllykoski näyttääkin lähteneen tuosta — ja on juuri näin. Vasemmistokin oli viime kaudella hallituksessa, eli on juuri näin, että pitää vastata niistä omista tekemisistä. Ei varmaan kukaan, joka täällä on aikaisemmin ollut, aikaisemmillä kausilla, ole täysin vailla vastuuta tästä, missä tilassa Suomi on, kun me emme aloita suinkaan nollasta, niin että kaikki velat ja vastuut olisi nollattu silloin, kun hallituskausi al-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

kaa. Olisi todella mukavaa, kun voisi antaa kaikille vain kaikkea lisää, se olisi niin kovin helppoa.

Sitten edustaja Järvinen toi esille sen, että hallitus ei välitä pienituloisista. En tiedä, mistä olette saanut sen käsityksen, että meillä on täällä semmoisia ihmisiä, jotka eivät välitä pienituloisista. Olemme tehneet myös sinne paljon panostuksia, sen mitä olemme pystyneet. Esimerkiksi Yle-veroa on alennettu, takuueläkettä on korotettu kaksi kertaa. Nämä veroalennukset, jotka luvattiin kiky-sopimuksen kattavuuden perusteella, tulivat nyt myös eläkeläisille. Omais- ja perhehoitoon on panostettu. Tänään on keskusteltu myös siitä, että yrittäjille on hyvitetty 2 500 euroa raskaudesta aiheutuvia kuluja — se on hallituksella. Yritämme monin keinoin tukea ihmisiä. Minusta on aika mielenkiintoista käyttää tällaisia termejä, että "hallitus ei välitä", niin että siinäkin mielessä... No, ymmärrän kyllä tietysti, että halutaan antaa viestiä, että on mahdollisimman raflaavaa kielenkäyttöä.

Edustaja Myllykoski otti esille historiamuistelussaan myös viime kesän tilanteet, miten ne etenivät, ja hän käytti sanaa "pakkolait", niin kuin koko oppositio silloin käytti. Se oli opposition luoma termi. Sehän oli oikeasti kilpailukykysovimus, mistä puhuttiin. Kyllä minun mielestäni kaikki lait ovat sitovia ja velvoittavia. Ei ole ideana se, että niitä lakeja voi noudattaa, jos huvittaa noudattaa, eivät ne yleensäkään sellaisia ole.

Se, mikä myöskin tuntui oudolta edustaja Myllykosken puheissa, oli se, että hän sanoi, että hallitus uhkasi laeilla. Siis minä en koe uhkauksena sitä, että eduskunta, kansanedustajat, ministerit kertovat, että mahdollisesti joudumme tekemään tämän ja tämän suuntaisia lakeja. Siis he ovat demokraattisesti valittuja henkilöitä, joilla on velvollisuus ja oikeus tehdä lainsäädäntöä. Ei kai se nyt ole uhkaus, jos sellainen henkilö kertoo, että joudumme ehkä tekemään näin tai näin tai näin? Sekin pitää ymmärtää, että on mandaatti ja velvollisuus säätää lakeja. Ei sekään ole ratkaisu, jos asiat menevät huonosti ja aina vain huonompaan suuntaan, että sitten seisoi tumput suorana ja sanoisi, että emme me voi tehdä mitään, jos tästä ei ole yhtenäistä konsensusa koko eduskunnassa. Se olisi aika hullua, ei semmoista tilannetta voisi olla. Me emme voisi yhtäkään lakia säätää, jos meillä pitäisi olla yksimielisyys aivan kaikesta. Sitä varten meillä on tällainen systeemi, että on hallitus ja oppositio, ja teidän tehtävänä onkin näitä kritisoida ja arvostella. Mutta niin kuin Myllykoski itse sanoi — ja toivon, että myös pitää tämän omalta osaltaan — muistetaan myöskin ne omat tekemiset ja se oma hallitusvastuu.

Se, mitä ainakin itse olen pitänyt erikoisena tuossa kiky-sopimuksessa, on tuo julkisen sektorin lomarahaleikkaus siinä mielessä, että se koskettaa vain julkisen sektorin työntekijöitä. Jos miettsin, että se olisi tuotu lakipaketina tänne — ja olen itse perustuslakivaliokunnan jäsen — niin en usko, että se olisi yhdenvertaisuuden kannalta mennyt läpi, että se kohdistuu vain tietyn alan elikkä julkisen puolen työntekijöihin. En usko, että olisi mennyt perustuslakivaliokunnassa läpi — se ei täällä ole ollut — eivätkä myöskään nämä, kuten oppositio sanoisi, pakkolait. Edustaja Filatov kertoi, että oli joitakin vaikutusarvioita ja mitä kaikkea, että ne olivat kovin huonoja, ne kaikki lait. Hallituksen työkalupakki on rajallisempi kuin ammattiyhdistyksillä, kaikki muistamme sen, mutta eiväthän ne olleet koskaan hallituksen esityksinä asti samalla lailla arvioitavana kuin hallituksen esitykset, niin että ne olisivat käyneet valiokunnassa ja meillä olisi ollut täällä laaja asiantuntijakuuleminen. Se on hyvä muistaa, että ne eivät olleet valmiita esityksiä.

18.09 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Tein kolme huomiota käydystä keskustelusta, joihin tuo kaksiminuuttinen ei aivan riitä, niin että tulen tänne pönttöön kertomaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

Ensimmäisenä: Edustaja Meri on aivan oikeassa siinä, että jokaisen puolueen pitää muistaa se, mitä edellisellä vaalikaudella on tehty, eivätkä nämä asiat täysin tyhjiössä synny, se on aivan totta. Esimerkiksi viime vaalikauden ongelmaa voisi kuvata sanalla lutakko eli 'umpeen kasvanut lampi': koska isoja rakenneuudistuksia ei saada tehtyä, jäädään täysin jumiin. Tavallaan se on aivan oikea analyysi, minkä voi sanoa, ja siitä myös vihreät kantavat omalta osaltaan vastuuta, vaikka pienenä puolueena olimme mukana. Ja toki siinä vaiheessa, kun hallitukseen mennään, on siitä tietyt keskeiset sopimukset, ja jos näistä sopimuksista ei pidetä kiinni — me olemme tehneet lupauksen äänestäjille viedä tiettyjä asioita eteenpäin — ja jos on läsnä hallituksessa, josta viedään pohja pois, niin silloin jää vain se yksi vaihtoehto eli pitää kiinni sanoistaan ja siirtyä sitten oppositioon.

Mutta mitä tulee tämän vaalikauden toimintaan, niin ehkä juuri sen takia, että viime vaalikausi oli kuin lutakko, tämän vaalikauden aikana on pyritty mahdollisimman dynaamisesti, nopeasti, viemään asioita eteenpäin, ja se on johtanut siihen, että monien lakiesitysten osalta ensin päätetään, sitten pohditaan ja lopuksi perutaan, eli kolmen P-kirjaimen linjaan. Se on sanottava, kun seuraa, kuinka paljon hallitus tekee esityksiä, vetää niitä pois ja jättää tekemättä monia vaikutusarviointeja ja myöhemmin huomaa, mitä tulikaan tehtyä. Tämä kolmen P-kirjaimen linja tapahtuu sen kautta.

Edustaja Hoskonen piti tärkeän puheenvuoron, jossa toi paljon hyviäkin näkökulmia esiin. Mitä tulee näihin korkoihin, valtiovarainvaliokunnassa olemme saaneet Suomen huippuekonomisteilta hyvin yksiselitteisen näkemyksen siitä, että jatkossa tulemme näkemään tämmöistä stagnaatiotilannetta elikkä tämmöistä pitkää nollakasvun tilannetta ja se tulee jatkumaan jopa vuosikymmeniäkin eteenpäin, kauas horisonttiin asti — tätä korkoriskiä ei ainakaan Suomen huippuekonomieilla ole samalla tapaa näköpiirissä. En tiedä, mistä edustaja Hoskonen on tämän viisi vuotta napannut, mutta tämä on hyvä ja tärkeä aihe käydä keskustelua.

Tärkeintä, mitä edustaja Hoskonen nosti kritiikissään, mitä vihreästä näkökulmasta tahdon tuoda esiin, on se, että nyt olisi ensiarvoisen tärkeää välttää niitä hätiköityjä leikkauspäätöksiä, jotka vähentävät samaan aikaan myös valtion tulopohjaa ja johtavat uusiin kustannuksiin, ennen kaikkea työttömyydestä aiheutuviin kustannuksiin. Jos kaikki eurot otetaan huomioon, puhutaan jopa 8 miljardin euron kokonaispotista työttömyydessä vuosittain. Ja tämä on yksi isoimpia kysymyksiä: miten me voimme työllisyysastetta nostaa. Tällä hetkellä, kun hallitus käy keskustelua tästä työllisyyspaketista eikä ole tuotu vielä päivänvaloon sellaisia toimia, jotka oikeasti kunnolla purisivat, yleinen ekonomistiarvio on se, että tähän 72 prosentin työllisyysastetavoitteeseen ei näillä toimin päästä. Ja iso ongelma on siinä sitten se, kuten valtiovarainministeri Orpo on kahteen otteeseen tässä salissa meidän kaikkien kuullen kertonut, että jos työllisyysastetavoitteeseen, 72 prosentin asteeseen, ei päästä, niin siinä tapauksessa tulee uusi leikkauskierre. (Toimi Kankaanniemen välihuuto) — Tämän on valtiovarainministeri Orpo kahteen otteeseen tässä salissa tuonut esiin, että joudutaan uudestaan harkitsemaan näitä leikkauksia. — Ja se on ihan selvä asia. Minä itse asiassa pidän hieman omituisena sitä, että juuri tänä vuonna hallitus tekee ikään kuin hieman leppsummankin budjetin ja tästä budjettikuristakin lipsuu, ja kun se lipsuu nimenomaan sen kautta, että se tekee mittavat veroratkaisut, joista hyötyvät kaikkein eniten omistavat, niin nämä eurot eivät kanavoidu työllisyyteen eivätkä realisoitu siihen kotimarkkinakysyntään. Voidaan puhua ostovoimasta, mutta mikä osa ostovoimasta realisoituisi kotimarkkinakysyntään? Ne ovat kaksi tyystin eri asiaa. Homman pihvi on myös se, että prosentuaalisesti, joo, kaikki saavat veronalennuksia tasasuuruudesta mutta euromää-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

raisesti eivät, ja jos vaikka puoliväliriihessä katsotaan, että valtiontaloudessa on tapahtunut sama kehitys elikkä budjettialijäämä lisääntyy, rakenteellinen alijäämä lisääntyy, valtion velkaantuminen lisääntyy, ja on tehty tällainen hieman keveämpi löysemmän finanssipolitiikan budjetti, niin johtaako se sitten siihen tilanteeseen, että nimenomaan sitten asiakasmaksujen kautta, uusien leikkausten kautta kerätään pois ne pienet roposet niiltä pienituloisilta ihmisiltä, jotka ovat saaneet sen pienen osuuden näistä veronkevennyksistä? Tässä uhkaa tapahtua nimenomaan se negatiivinen kierre. Puhutaan niin sanotusta hysteresis-ilmiöstäkin eli siitä, että kun talouden tuotannon potentiaali laskee, niin se realisoituu myöhemmin myös tuotannon laskuna, ja tämä on se iso ongelma tässä näin.

Mitä tulee tähän kiky-sopimukseen, niin kyllä minä sanon näin ja se on myös yleinen ekonomiarvio, että vastuullinen hallitus ei rakenna koko talouspolitiikan linjaansa yhden kiky-kortin varaan vaan pitäisi pystyä ennakoimaan, mitä tulee tapahtumaan. Näin nopeasti muuttuvassa maailmassa näin sementoidun rakenteen luominen ei ole viisasta talouspolitiikkaa, koska se kaventaa niin voimakkaasti sitä muutoskykyä.

Ja viimeisenä huomiona otan esiin edustaja Mäkelän puheenvuoron monipuolisista mielipiteistä. Kyllä, jokaisessa puolueessa ja eduskuntaryhmässä on monipuolisia mielipiteitä. Se on hyvä asia, niin pitääkin olla. Joku puheenjohtaja mainitsi ennen vaaleja hyvin voimasanaisesti: alle tonnin tuloja saavilta ei saa, ei pidä eikä voi leikata. Ilmeisesti koko perussuomalaisten eduskuntaryhmä on eri mieltä puolueen omien vaalilupauksen kanssa — yksimielisesti.

18.16 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Aallolla oli erittäin hyvä puhe, mutta ilmeisesti hän tarkoitti meitä, koska meillä on se — mihin me pyrimme edelleen, ja meidän puolueohjelmamme on edelleen voimassa — elikkä me pyrimme tulevaisuudessa siihen, että jokainen voisi saada 1 000 euroa verottomana. Emme ole valitettavasti ainoa puolue emmekä me ole voineet Suomen taloutta saada siihen kuntoon, että me olisimme siihen vielä päässeet. Mutta tämä meidän puolueohjelmamme on edelleen voimassa, ja me ryhmänä seisomme meidän puheenjohtajamme sanojen takana, elikkä meillä ei ole kahta eri linjaa eikä julkilausumaa tässä asiassa. Pyrimme siihen edelleen. (Toimi Kankaanniemi: Saivatkohan vihreät kaikki tavoitteensa viime kaudella läpi?)

18.16 Heli Järvinen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Meri omassa puheenvuorossaan peräänkuulutti sitä, kun sanoin, että hallitus ei välitä pienituloisista. Hän mainitsi, että Yle-veroa on alennettu, takuueläkettä on nostettu. Mutta katsotaan sitä, mikä jää viivan alle: terveydenhuollon asiakasmaksuja on korotettu, matkakorvauksia on leikattu, lääkekattoa on kasvatettu, kansaneläkeindeksiä on leikattu, ja kun veroratkaisut ovat vielä suurituloisia tukevia, niin viivan alle jää se, että pienituloisten eläkeläisten ostovoima järjestelmällisesti heikkenee — ja tämä koskee kaikkia eläkeläisiä, joiden tulot ovat alle 2 500 euroa. Ja kun puhuitte takuueläkeläisistä, niin kaikkein surullisinta on se, että nimenomaan takuueläkeläisten ostovoima leikkautuu ja heikkenee kaikkein eniten. Eli kun te vaalilupauksissanne puhutte siitä, että alle 1 000 euron tuloja ei saa leikata, te todellisuudessa leikkaatte (Puhemies koputtaa) ostovoimaa kaikkein eniten heiltä.

18.18 Maria Tolppanen sd (vastauspuheenvuoro): Minä olen täysin samaa mieltä siitä, että jos puhutaan siitä, että perussuomalaiset ovat pitäneet huolen köyhistä, niin näin ei todellakaan ole ollut, se ei pidä paikkaansa. Nyt kaikkein vähäosaisimmilta viedään, viedään

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

myöskin tässä nyt käsiteltävänä olevassa asiassa. Nimittäin ne, jotka tienaaivat kaikkein vähiten, eivät saa yhtään mitään. Ja tämäkään ei tuo, eikä kiky-sopimus tuo, yhtään mitään eläkeläisille, ei köyhille lapsiperheille, ei sairaille, ei niille, joilla ei ole tuloja. Tämä vain jakaa keppiä sinne, ja sieltä tunnutaan ottavan, mistä ei enää pystyisi ottamaan. Jostain syystä ne, jotka tienaaivat paremmin, eivät joudu tämän kurimuksen ja kurituksen kohteeksi. Tällä hetkellä vaikuttaa siltä, että ne, jotka tienaaivat noin 7 500 euroa kuukaudessa, hyötyvät näistä verohuojennuksista, mitä nyt on tullut, kaikkein eniten.

18.19 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En jatka tästä enempää, mutta on ihan pakko mainita se, että eihän kiky-sopimuksella voitaisikaan määritellä muita kuin työntekijöiden asioita, eihän siellä voi ruveta määrittelemään, minkälaisia lääkekorvauksia (Heli Järvinen: Puhuttiinkin hallituksen ratkaisusta!) tai muuta on.

Mutta sen minä haluaisin sanoa, että puhuin siitä, että meidän puolueohjelmamme on edelleen voimassa, me pyrimme siihen. Emme ole missään sanoneet, että kun me pääsemme hallitukseen, niin voimme kaikille luvata, että tämä meidän puolueohjelmamme toteutuu heti ensimmäisenä vuotena ja kuin taivaasta kaikki näin tapahtuu. Haluan kysyä tässä kaikilta muilta puolueilta: ovatko teidän kaikkien aikaisempien vuosien puolueohjelmanne toteutuneet? Muistaakseni esimerkiksi sosialidemokraatit lupasivat viime vaalikaudella runsaasti lisää työpaikkoja. Eipä tainnut tulla. Mitä vastaatte?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt puhujalistaan.

18.20 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Nythän me varsinaisesti käsittelemme täällä hallituksen esitystä 199, jossa suunnataan pienituloisille palkansaajille kiky-kompensaatioksi tehtyjä veronalennuksia. Tämä kuulostaa hyvältä ja näyttää erittäin hyvältä paperilla. Tällä esityksellä parannetaan niiden ihmisten ostovoimaa, jotka tienaaivat alle 14 000 euroa vuodessa, eli ihmisten, jotka tienaaivat rapiat 1 000 euroa kuukaudessa. Heiltä tämä sairausvakuutusmaksu poistetaan, ja sehan on aivan loistava asia. Mutta tässä jälleen kerran nähdään se, että hallitus ei katso sitä, mitä nämä päätökset todellisuudessa merkitsevät. Tässä ei katsota sitä, tuleeko tästä mahdollisesti kannustinloukku, ja sehan tästä tulee. Nimittäin jos ihminen tienaa vuodessa 13 999 euroa 99 senttiä, häneltä ei tätä maksua mene, mutta jos palkka nousee sen 1 sentin eli 14 000:een, niin silloin maksu menee, ja laskennallisesti se nousu on 160 prosenttia, se on 200 euroa. Millä tavalla tämä auttaa ihmisiä menemään töihin ja pysymään töissä ja hankkimaan parempaa elantoa itselleen? Sitä en ole laskenut, kuinka paljon pitää tienata, että saa sen 200 euroa kurottua umpeen, mutta ei se ihan pienellä rahalla lähde.

Tietystihän tähän samaan liittyy myöskin tämä työnantajan sairausmaksun alennus, joka liittyy kikyyn. Eli kyllä kiky nyt hieman koskee myöskin työnantajia, ei pelkästään työntekijöitä, ja se on ehdottomasti paljon parempi asia kuin pakkolaki. Mutta sen toinen puoli on se, että se aiheuttaa ihan ilmiselvästi loven sairausvakuutuksen rahoitukseen. Nämä uudistukset pienentävät työnantajien vakuutusmaksuosuutta 706 miljoonaa euroa ja pienituloisten päivärahamaksuosuutta 63 miljoonaa euroa. Ja nyt kun mietitään, mistä otetaan tämä korvaava rahamäärä, koska eivät nämä summat ole olleet tuulesta temmattuja, millä ne korvataan, korvataanko ne kenties sosiaaliturvan pienentämisellä, niin jos näin on, se on kyllä kaikkea muuta kuin köyhän kansan huomioimisesta ja köyhän kansan auttamista eteenpäin. (Toimi Kankaanniemi: Työllisyyden parantaminen!)

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

Tässä esityksessä on niin, että tämä pienituloisille suunnattu kompensatio kohdistuu nyt palkansaajille ja yrittäjille. Se ei kohdistu, niin kuin kikyn mukaan ei tietenkään kuu-lukaan kohdistua, eläkeläisille, joiden ostovoima heikkenee ensi vuonna, eikä se kohdistu pienituloisille lapsiperheille, joiden ostovoima niin ikään heikkenee ensi vuonna — ja sitä ei tietenkään tähän voi vaatia, mutta sen voisi jokainen pitää mielessään, että heilläkin pitäisi olla ostovoimaa. Nyt pyytäisinkin, että hallituspuolueiden edustajat veisivät viestiä eteenpäin ja pyytäisivät, että hallitus jollakin tavalla pohtisi tätä 13 999,99 euron ja 14 000 euron rajaa. Jonkinlainen lievennys tuossa välissä täytyy olla, koska muutoin se on täysin kohtuuton todella pienituloisille ihmisille, nimittäin eipä tämä 14 000 euroa vuodessa ihan taida tällä hetkellä riittää edes Euroopan unionin asettamaan köyhyysrajaan.

Kyllä nyt pitää pikkuisen tarkentaa näitä asioita, ja kannattaa tehdä se vaikuttavuusarvio siitä ja kurkistaa, mitä on sen mitalin toisella puolella, ettei tarvitse aina sanoa, että moni kakku päältä kaunis. Paperilla tämä näyttää erittäin hyvältä, sen myönnän, mutta toivon, että sisältö saadaan sen mukaiseksi, miltä se näyttää.

18.24 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Todellakin, viime vaalikaudella silloinen hallitus, tai niitä oli kaksikin, jossa vihreät olivat mukana melkein loppuun asti, rahoitti kaikki etuudet velanotolla — velkaa otettiin valtiolle 20 miljardia, kunnille 7 miljardia valtionosuusleikkauksien tähden, valtion kassaa syötiin 7 miljardia ja niin edelleen — eli valtavalla velanotolla. Kuitenkin kävi niin, että työttömyys kasvoi 100 000:lla; kun hallitusohjelmassa oli lupaus, että 100 000 työpaikkaa luodaan, niin 100 000 meni. Brutto-kansantuote aleni kolmena vuonna peräkkäin.

Mikä nyt on tilanne? Hallitusohjelmassa on tavattoman paljon erilaisia asioita, toimenpiteitä. Edellisen hallituksen ohjelmassa ei ollut juuri mitään, mikään uudistus ei toteutunut. Ei ollut lupauksia, ei ollut toimenpide-ehtotuksia, ja siksi mitään ei tarvinnut perua. Kun mitään ei yritä, niin mitään ei tarvitse myöskään perua. Nyt hallitusohjelmassa on tavattoman paljon uudistuksia, ja osa on valmisteltu hallitusneuvotteluissa lyhyellä ajalla, niin että kun niitä on tarkemmin ruvettu miettimään ja valmistelemaan lakiesitysten muotoon, niin on todettu, että niitä ei ole välttämättä viisasta tehdä sillä lailla kuin on silloin sovitettu. Näin on peruttu ja tehty toinen ratkaisu. Tämä on järkevää, ja tämä on vastuullista politiikkaa. Myös edellisellä kaudella olisi pitänyt olla tällaista järkevää ja vastuullista politiikkaa, mutta otetta ei ollut.

Edustaja Aalto puhui koroista. Nyt eletään negatiivisten korkojen aikaa, EKP on keinon-sa käyttänyt talouden elvyttämiseen, ja meilläkään ei ole siihen juuri varaa. Te ottaisitte velkaa hulvattomasti ja pitäisitte kaiken ennallaan, juuri niin kuin viime kaudella teitte, ja se ei tuottanut tulosta. Nyt hallituksella on toinen linja, ja se tuottaa tuloksia. Komission selvityspyyntö on, edustaja Aalto, erittäin vakava, se joka eilen tuli, mutta hallitus pystyy siihen uskoakseni vastaamaan juuri sen tähden, että sen politiikka on vastuullista.

18.27 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemelle todettakoon, että viime vaalikauden aikana monista huonoista asioista huolimatta tehtiin kuitenkin mittavat 5,5 miljardin euron menosopeutukset kokonaisuudessaan ja työttömyyteen nimenomaan nämä automaattiset vakauttajat. Eli kun työttömyys lisääntyy ja sosiaalimenot kasvavat, ne vaikuttavat, totta kai, siihen velanoton määrään. Mitä olisi tapahtunut, jos sosiaalipolitiikasta ei olisi pidetty huolta? Silloin olisi huomattavasti isompi pommi meidän kansantaloudessa. Ja kun viime vaalikauden aikaiset šokit iskevät, on aika

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

sama, kuka on oikeastaan valtiovarainministeri ja kuka on hallituksessa, koska jos tuli 100 000 uutta työtöntä, niin toisentyypisillä toimilla olisi tullut helposti 200 000—300 000 uutta työtöntä. Ehkä se selittää aika paljon sitä, mitä tehtiin ja millä tapaa tehtiin. Aina olisi voinut parantaa juoksuaan, mutta tämä on tosiasia.

18.28 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Aalto totesi, että viime vaalikaudella tehtiin 5,5 miljardin sopeutukset eli säästöt. No, verotusta kiristettiin, mikä lamautti taloutta entisestään, mutta ne säästöt olivat valtaosin, lähes kaikki — tosin koulutuksesta jonkin verran — kuntien valtionosuuksien leikkauksia. Kunnat velkaantuivat hirvittävästi, kunnat irtisanoivat väkeä, kunnat joutuivat heikentämään palveluita, kriisikuntia tuli lukuisasti. Tällä hetkellä kriisikuntia ei ole tiedossa yhtään ja kuntatalous on vahvistumassa. Niin kuin Jyväskylänkin osalta tiedetään, budjetti on ensi vuonna jopa tasapainossa. Se on uskomaton saavutus. Viime kaudella suunta oli aivan toinen. Te velanotolla, joka itse asiassa oli velansiirtoa kunnille valtiolta, yrititte peittää niitä toimettomuuksia, mitä hallituksen politiikassa oli.

18.29 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pakko tuoda esiin se, että menosopeutus tarkoittaa muutakin asiaa kuin puhtaasti veron korottamista tai menojen leikkaamista. Viime vaalikaudellahan tämä veronkorotusten ja menojen välinen suhde oli 50/50. Tällä vaalikaudella muun muassa talouspolitiikan arviointineuvosto toi esiin sen kritiikkinsä, että kokonaisveroaste ei nouse. Se on hallituksen ankkuroima tavoite, ja se turhan paljon kaventaa sitä finanssipolitiikan liikkumavaraa, mitä voitaisiin tehdä tässä tilanteessa. Se on virheellinen linjaus, ja nimenomaan Suomen talouspolitiikan kovimmat ekonomit ovat tämän huomion teille antaneet. Toivoisin, että siitä voisi ottaa oppia jonkin verran. On aivan selvä asia, että valtionosuuksien leikkaukset kumuloituvat kuntiin, ja ne ovat negatiivisia asioita, mutta samalla tapaa sitten taas, kun esimerkiksi kuntien asiakasmaksut nousevat ja sen kautta verotulot hieman vähentyvät ja talouspolitiikan tiukka kiripolitiikka toisaalta ja toisaalta sen elvytysvaran käyttäminen tämmöisiin puhtaisiin verohyötyihin kaikkein rikkaimmille, sekin kaventaa sitä talouden tilaa, ja se pahentaa kuntien asemaa.

18.30 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Voi olla vaikea ottaa selvää, jos ei ole perehtynyt talouspolitiikan lainalaisuuksiin. Tässä keskustelussa on syytetty vihreitä siitä, että he ovat olleet ikään kuin kahdella linjalla kulkemassa, mutta ei tarvitse kuin seurata tätä keskustelua, onko se, että hallitus peruuttaa asioita tai eduskunta ei hyväksy hallituksen esittämiä lakeja, synti vai siunaus. Edustaja Meren mielestä se oli synti, kun sitä teki edellinen hallitus, mutta edustaja Kankaanniemen mielestä se on siunaus, kun sitä tekee tämä hallitus. Minäkin pidän sitä tämän hallituksen parhaina tekoina, nimittäin nämä peruutetut lait ovat olleet sellaisia, että jos ne olisi säädetty, niin ne olisivat vieneet Suomea turmioon ja kurittaneet köyhimpiä kaikkein pahimmalla tavalla.

Mutta pyysin itse asiassa tämän puheenvuoron sen vuoksi, että täällä nousi esiin Hartzin komitea ja minijob ja sen tulokset työllisyyden näkökulmasta. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta oli perehtymässä Saksan malliin, ja itse asiassa kuulumme saksalaisten tutkijoiden tekemää arviota Hartzin komiteasta, ja heidän mielestensä työllisyystuloksia ei suinkaan tullut tämän minijobin ansiosta vaan sen ansiosta, että siellä ruvettiin harjoittamaan aktiivisempaa työvoimapolitiikkaa, siellä tehtiin myös muita uudistuksia, jotka liittyivät eläk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

keisiin ja muutamiin muihin etuuksiin. Eli se, että ihmiset pistetään nälkäpalkalla tekemään montaa työtä, ei tuo yhteiskuntaan taloudellista hyvää vaan vasta se, että työn tuotavuus saadaan nousemaan. Ja jos mietitään, mistä tuli pakkolaki-termi, niin sen antoivat oikeusoppineet sen vuoksi, että kyse oli varsin poikkeuksellisesta lainsäädäntöpakettiehdotuksesta, joka siis oli hallituksen ehdotus ja oli lausuntokierroksella, ja noissa lausunnoissa voimakkaasti kritisoitiin sitä, että se ei paranna työllisyyttä eikä tuo sitä hyvää, mitä siltä oli odotettu. Pakkolaeiksi nimettiin ne lait, jotka kieltävät sopimasta paremmin ja jotka puuttuivat niihin mekanismeihin, joita työehtosopimuksilla on normaalisti sovittu.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Järvinen. [Edustaja Meri pyytää vastauspuheenvuoroa] — No myönnän nyt vielä tämän vastauspuheenvuoron, edustaja Meri.

18.32 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Puhuin hieman eri asioista, kun puhuin siitä, kuinka seurasin tätä edellisen hallituskauden toimintaa, kun en itse ollut eduskunnassa: isoja hankkeita kaatui, ja mikään ei mennyt eteenpäin, ja täällä äänestetään omia hankkeita kumoon. Se on hieman eri asia kuin se, että joku asia on valmistelussa ja sitä pohditaan — eikä se ole täällä vielä hallituksen esityksenäkään — ja hallitus kuulee osapuolia ja toteaa, että ei tämä ole hyvä näin. Ja me kuitenkin viemme isoja asioita eteenpäin. Mutta toki me voimme näistä saivarrella, ja jos se nyt on ainoa asia, mistä haluaa täällä pitää puheenvuoron, niin hyvä on sitten.

Kuitenkin pidän tärkeänä, että eduskunnalla on mandaatti säätää lakeja, ja minusta on jotenkin kuitenkin outoa, että käytetään sanaa "pakkolaki". Jos sitä joku muu käyttää, niin ei sitä ole itse pakko käyttää.

18.33 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Kun täällä on puhuttu paljon edellishallituksen soutamisesta ja huopaamisesta, niin täytyy sanoa, että ei ole kauhean iloista katseltavaa ollut tälläkään hallituskaudella se tapa, millä erilaisia lakeja, lakiesityksiä, on tuotu pöydälle ja millä innolla niitä on ajettu, kunnes sitten loppujen lopuksi ne on vedetty pois käsittelystä. Otan nyt esiin vain muutaman esimerkin: Esimerkiksi katumusveroa ajettiin kovaa vauhtia. Se lopulta onneksi kaadettiin. Päivähoitomaksuja oltiin korottamassa, ja täällä kuultiin tulenpalavia puheenvuoroja sen puolesta, miksi se on aivan pakko tehdä, kunnes hallitus ymmärsi, että parempi onkin taipua ja vetää korotukset pois. Sama koskee eläkeläisten asumistuen leikkaussuunnitelmia. Nekin oli pakko tehdä, mutta kun oppositio tarttui asiaan, niistäkin luovuttiin. Viimeisin esimerkki on invalidilisien leikkaussuunnitelmat, joista onneksi hallitus luopui. Eli täytyy sanoa, että kyllä näin oppositiosta katsottuna täytyy nyt olla iloinen siitä, että hallitus on paitsi soutanut myöskin huovannut erittäin tärkeissä asioissa.

Ja kun katsoo asioita tästä eteenpäin, niin sellaisia asioita, joissa ne airot voisi huopausasentoon jälleen ottaa, on muun muassa kakkostyyppin diabeetikon lääkekorvausleikkaukset, jotka todennäköisesti — on kuultu asiantuntijoita — tulevat kalliimmiksi kuin itse leikkausten sisältö. Toinen vastaava on turvapaikanhakijoille, ulkomaalaisille, suunniteltu kotoutumistuki, joka olisi 90 prosenttia suomalaisten perustoimeentulosta. Tälle on vaikea löytää perusteluja. Se tuottaa enemmän kuluja kuin säästöjä. Toivottavasti ne airot ovat huopausasennossa tässäkin kohtaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

18.35 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Kun nimeni useaan kertaan mainittiin, palaan vielä muutamii keskustelussa esille tullessiin asioihin.

Ensinnäkin edustaja Kankaanniemi toi hyvin esille edellisen hallituksen linjan siirtää päätöstensä hinnan kunnille kuntien valtionosuuksia leikkaamalla ja velvoitteita lisäämällä. Kunnat lopulta tuottavat palvelumme. Jos kunnat tukahdutetaan, niitä palveluita ei voida käytännössä tuottaa kuntalaisille. Tämä hallitus ei kunnilla asioita maksata, paitsi ehkä yhden pienen asian: Hallitushan alentaa pienituloisten päivähoitomaksuja, kuten alun perin oli suunniteltu. Sen joutuvat monet kunnat kaivamaan budjetistaan, mutta mielellään se kunnissa kaivetaan, koska asia on tärkeä.

Mitä tulee vihreiden kritiikkiin perussuomalaisen tavoitteita kohtaan, tarkistin juuri, että vihreät on puolueena perustettu vuonna 1987. Ilmastonmuutos on oikeastaan vasta keksitty sen jälkeen. Ilmastonmuutos on käynyt kiihtymään sen jälkeen. Onko nyt niin, että vihreät kannattavat ilmastonmuutosta, vai eivätkö he halua tai voi tehdä asialle mitään? Tämä logiikka on suurin piirtein samanlainen.

Kilpailukyky-sopimus tuo meille työpaikkoja, työpaikat tuovat verotuloja, ja verotuloilla voidaan huolehtia niistä, jotka eivät voi huolehtia itsestään. Jos valtio menisi verotulojen puutteen vuoksi konkurssiin, kansainvälisen rahoituksen ohjaukseen, niin siinä tilanteessa pienituloiset vasta kärsisivätkin. Jos ette usko, niin kysykää Kreikasta.

18.37 **Toimi Kankaanniemi ps:** Herra puhemies! Tässä on käyty todella monipuolinen keskustelu sairausvakuutuslain muuttamisen ympärillä, mutta kun se on osa kiky-sopimusta ja sitten toisaalta kiky-sopimus on tärkeä osa hallituksen politiikkaa, jolla Suomi on saatu nousuun, niin on aihetta tätä keskustelua käydä.

Arvoisa puhemies! Edustaja Aallolta vielä olisin toivonut kommenttia tähän EU-komission selvityspyyntöön. Te esitätte, että nyt otetaan velkaa ja annetaan kaikkien tai ainakin suurimman osan menoista olla ja kulua eli otetaan velkaa juokseviin kulutusmenoihin. Mitä te vastaatte tämän politiikan osalta EU-komissiolle, kun se selvitystä pyytää Suomen tilanteesta? Minusta tämä on sen verran vakava kysymys, että siihen on syytä pysähtyä hetkeksi.

Mitä tulee sitten maahanmuuton kustannuksiin, joihin edustaja Järvinen viimeksi puuttui, niin miltei miljardi euroa menee tänä vuonna 40 000 maahantulijan kustannuksiin, byrokraatiaan ja ylläpitoon. Se on valtava summa. Ja te haluatte, että se edelleen kasvaa ja rajat ovat auki ja etuudet ovat mahdollisimman hyvät. On hienoa, että toisaalta on näin, mutta tämä raha on kyllä kohtuuttoman suuri. Sillä voitaisiin auttaa, sanotaan, puolella siitä voitaisiin auttaa, miljoonia ihmisiä, jotka ovat todella hädässä siellä pakolaisleireissä, lapsia, vanhuksia, sairaita, naisia, jotka kärsivät todella paljon. Täällähän tilanne on aivan toinen. Eli näitä pohdintoja pitää käydä. Tämä miljardi esimerkiksi pakolais-, maahanmuuttomenoihin kasvattaa valtionvelkaa siihen nähden, mitä oli toissa vuonna, teidän kaudellanne. Te velkaannutitte valtion (Puhemies koputtaa) aivan holtittomasti.

18.39 **Heli Järvinen vihr:** Arvoisa puhemies! On tämä sali mielenkiintoinen paikka. Kun täällä käyttää puheenvuoron siitä, että hallituksen suunnittelema kotoutumistuki, joka on 90 prosenttia suomalaisesta perusturvasta, lisää meidän kulujamme sen sijaan että vähentäisi niitä, niin sen perusteella voidaan vetää johtopäätös, että haluan laittaa rajat auki ja saattaa Suomeen rajattoman määrän turvapaikanhakijoita ja muita ulkomaalaisia. Todella mielenkiintoinen tulkinta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

Mutta mitä tulee tähän itse kotoutumistukeen: Jos se menee läpi — mikä tuntuu kyllä tässä kohtaa hyvin omituiselta — se tarkoittaa sitä, että yhä suurempi joukko ajautuu toimeentulotukiluukulle, ja se tarkoittaa sitä, että tämän porukan ei kannata ottaa pienintäkään työtehtävää vastaan, koska heitä ei suojaa silloin 300 euron suojaosa, kuten suojaa työmarkkinatuen varassa olevia. Heitä se ei suojaa. Eli jos he ottavat pienenkin työtehtävän vastaan, he menettävät toimeentulotukea vastaavan määrän, ja tämän takia suunniteltu kotoutumistuki, paitsi että se toivon mukaan on perustuslain vastainen, myös toimii itseään vastaan.

Mitä tulee vielä kuntien valtionosuuksiin: Hienoa, jos niitä ei leikata. Kannattaa muistaa kuitenkin, että kunnan tuloihin vaikuttaa myös se, kuinka paljon sen asukkaat tienaa, ja kun pienituloisilta leikataan eniten, se on vahvaa aluepolitiikkaa, mitä tämä hallitus tekee. Ja se aluepolitiikka on Itä- ja Pohjois-Suomen kannalta kohtuullisen karmaisevaa, kun muistetaan, että meillä asuu siellä paljon suurempi osuus niistä pienituloisista.

Te sanotte, että ette välitä kuluja kunnille. Kuitenkin kun esimerkiksi (Puhemies koputtaa) subjektiivista päivähoito-oikeutta leikattiin, se tarkoittaa kunnille lisää menoja, koska kunnat joutuvat tekemään sen työn, mitä tämän asian suhteen tehdään (Puhemies koputtaa) ja kuinka porukkaa valikoidaan.

18.41 Touko Aalto vihr: Arvoisa herra puhemies! Vastaan edustaja Kankaanniemelle: Vihreitten vaihtoehtobudjettihan lähtee siitä perusprinsipiä, että pysyvien menojen ja tulojen välinen tasapaino on sama, tismalleen sama. Ja se, mikä erottaa näitten raamien sisällä vihreät hallituksesta: Me käytämme rahaa kohdasta A kohtaan B, ja se meidän ideamme on nimenomaan se, että nyt pitäisi viedä voimakkaasti eteenpäin isoja, työllisyyttä edistäviä rakenneuudistuksia, joita vauhdittamaan voidaan ottaa julkisia investointeja. Tämä on muun muassa Danske Bankin pääekonomistin Kuoppamäen linja, tämä on myös Etlan keskeinen linja. Voi miettiä, mikä on parempi aika tehdä joka tapauksessa myöhemmin tehtäviä investointeja kuin se hetki, jolloin meillä on jopa miinuskorot ja pitkäaikaisissa lainoissa nollakorot ja samaan aikaan meillä on massatyöttömyys. Sitä sopii pohtia. Tämän linjan minä toisin esiin myös komissiolle, koska kaikkein keskeisintä on katsoa sitä keskipitkän aikavälin ja pitkän aikavälin talouden tuottavuuskehitystä, katsoa, mikä vaikuttaa tuottavuuteen kaikkein eniten: se on koulutus, tutkimus ja tiede. Näistä me emme leikkaa. Emmekä me leikkaa kotimaisesta ostovoimasta sen takia, että tämänhetkinen pieni talouskasvun vire syntyy nimenomaan rakentamisesta ja kotimaisesta kulutuksesta. Jos siitä leikataan liikaa, se pieni kipinä, joka tuo kansantalouden kamiinaan lämpöä, sammuu. Sen takia pitää miettiä, miten vaikutukset vaikuttavat pidemmällä aikajänteellä, ei vuosineljänneksellä vaan vuosisataneljänneksellä.

18.43 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Ensin kävin miettimään, miksi nyt vihreät tämän maahanmuuton tähän keskusteluun toivat mukaan, kun puhutaan sairausvakuutuslain muuttamisesta, mutta onhan näillä tietenkin se yhteys, että jollei sitä miljardia sinne maahanmuuton kustannuksiin tarvitsisi laittaa, niin myöskään kilpailukyky sopimukseen ja muihin säästötoimiin ei olisi niin suurta painetta.

Nyt kun te tässä paikalla olette, niin voisin esittää teille saman kysymyksen, jonka olen esittänyt niin monta kertaa aikaisemmin vihreille mutta jäänyt ilman vastausta. Te olette sitä mieltä, että maahan tarvitaan lisää maahanmuuttoa. Kuinka paljon? Miten monta maahanmuuttajaa te Suomeen haluatte? Kuinka monta turvapaikanhakijaa te Suomeen haluatte?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

te? Kertokaa joku määrä. Me voimme laskea sille hinnan. Sen jälkeen voidaan keskustella teidän talouspoliittisen linjanne viisaudesta ja maahanmuuttopolitiikkanne viisaudesta.

18.44 Heli Järvinen vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Mäkelälle: Ei kukaan, ei kukaan ihminen tässä maassa, pysty antamaan vastausta tuohon kysymykseen, kuinka paljon maahanmuuttajia, turvapaikanhakijoita me tarvitsemme. Sen näyttää tulevaisuus. Mutta ilman muuta selvää on se, että jos syntyvyys on kovin alhaisella tasolla ja menee edelleenkin alaspäin kuin lehmän häntä, tulemme jatkossa tarvitsemaan enemmän maahantulijoita kuin mitä olemme aiemmin tarvinneet. Tämä vastaus on juuri prikulleen niin selkeä kuin tähän kysymykseen voi antaa. On mielenkiintoista, että me puhumme sairausvakuutuslain... (Puhemies koputtaa)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Arvoisa edustaja, kiinnitän nyt huomiotasi siihen, että tässä on pitkän aikaa käyty keskustelua maahanmuuttopolitiikasta, ja sillä en näe nyt olevan tässä päiväjärjestyksen kohdassa olevan asian kanssa oikeastaan minäkäänlaista tekemistä. Pyydän tästä lähtien siirtymään asiaan, käymään keskustelua siitä, mitä päiväjärjestyksessä sanotaan.

Kiitos, olen, arvoisa puhemies, kanssanne prikulleen samaa mieltä ja olin juuri sanomassa, että luulin keskustelemani sairausvakuutuslain muuttamisesta. Mutta halusin vastata vain edustajan kysymykseen, kun se suorasti meille esitettiin.

18.45 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Pyysin tämän puheenvuoron oikeastaan tuohon edelliseen keskusteluun, mutta kun puhemies ei...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Minä en myönnä tästä asiasta puheenvuoroja.

Siis en aiokaan puhua. Sanon vain sen, että sehän tuli puheeksi sen vuoksi, että vihreät siitä itse alkoivat puhua. Mutta keskustellaan siitä toisella kertaa. Linja on epäselvä heillä.

18.45 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Anteeksi, että puhuin maahanmuutosta, mutta edustaja Järvinen taisi siitä vähän niin kuin avata.

Edustaja Aalto ei kyllä vastannut vielä. Kun tässä sairausvakuutuslaissa, niin kuin monessa muussakin, te vaaditte lisää menoja, miten te vastaatte komission selvityspyyntöön Suomen talouden tilanteesta? Tämä jäi vastausta vaille. Kunnat voittavat tämän budjetin mukaan 39 miljoonaa, tämä vahvistaa kuntataloutta. Se on historiallista. Liikenneinfraan pannaan rahaa enemmän kuin koskaan, mutta te haluatte, edustaja Aalto, ottaa velkaa vielä lisää.

18.46 Touko Aalto vihr: Arvoisa puhemies! Pidän tämänkin keskustelun hyvin lyhyenä, koska tämä ei aivan suoranaisesti liity enää tähän käsiteltävään päiväjärjestyksen mukaiseen asiaan, ja totean edustaja Kankaanniemelle, että lukekaa vihreiden vaihtoehtobudjetin. Totean siitä vain yhden asian: pysyvien menojen ja pysyvien tulojen välinen tasapaino on prikulleen sama. Budjetin sisällä, kehyksen sisällä on arvovalinta, mihin rahaa käytetään. Ylen ekonomisti arvioi jälleen kerran muun muassa Ylen tutkimuksissa ja uutisoin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 108/2016 vp

nissa vihreitten vaihtoehtobudjetista seuraavaa: On kaksi tapaa tehdä asioita. Ekonomistinkunta ei osannut sanoa, kumpi on parempi tai huonompi, mutta selvää on erilainen arvovalinta — erilainen arvovalinta vihreitten vaihtoehtobudjetissa ja hallituksen linjassa. Sama euromäärä voidaan käyttää eri tavoin. Miten se käytetään, se on jälleen kerran poliittinen arvovalinta.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.